

## PROTOKOLL

fra

møte i Omsetningsrådet

tirsdag 20. oktober 2015 kl. 09:00

på

Utstein Kloster

Møtet hevet kl 11:00

Til stede:	Ann Merete Furuberg, Bjørg Tørresdal, Bjørn-Ole Juul-Hansen, Einar Enger, Jan-Egil Pedersen, Lars Petter Bartnes, Eugen Tømte (varamedlem), Sigrid Helland, Sveinung Svebestad, Trond Reierstad og Vibeke Andersen
Forfall:	Kristin Taraldsrud Hoff
Fra Landbruksdirektoratet:	Marit Jerven, Nina Strømnes Rodem, Ida Louise Bjønness, Siv Heia Uldal, Bjørn Skjeppe, Lise Wirstad Dynna, Merete Longva Bjerke, Hege Heiberg og Anders Leine

### Saksliste

059/15	Godkjenning av innkalling og dagsorden .....	2
060/15	Godkjenning av protokoll fra forrige møte .....	4
061/15	Orientering fra markedsregulator .....	6
062/15	Endret representasjon fra Norsk landbrukssamvirke .....	8
063/15	Regnskap for gjennomført avsetningstiltak for matpotet av 2014 års avling ...	9
064/15	Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2016 .....	12
065/15	Egg- Satser for markedsregulering 2. halvår 2015 .....	17
066/15	Egg - Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2016 .....	20
067/15	Egg og fjørfe - prinsippvurdering av å bruke omsetningsmidler til forsøkshus	28
068/15	Retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren og retningslinjer for informasjonsflyt i eggsektoren - forslag til endringer .....	33
069/15	Prinsipper for fastsetting av omsetningsavgift, herunder størrelse på de ulike fondene .....	37
070/15	Møteplan Omsetningsrådet 1. halvår 2016 .....	49
071/15	Delegerte saker - rapport til Omsetningsrådet oktober 2015 .....	50

Saksnr.: 059/15	Sektor: <b>Alle</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Godkjenning av innkalling og dagsorden</b>	Saksnr.: 15/57236-1

**Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

**Vedtak**

Innkalling og dagsorden godkjennes.

## **Godkjenning av innkalling og dagsorden**

Saksdokumenter og program for fagturen ble sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer. Dokumentene er også lagt inn i det elektroniske arbeidsrommet. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Dagsorden og program ble også sendt medlemmene per post.

Saksnr.: 060/15	Sektor: <b>Alle</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Godkjenning av protokoll fra forrige møte</b>	Saksnr.: 15/57236-2

**Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

**Vedtak**

Protokollen fra møtet 20.08.2015 godkjennes.

## **Godkjenning av protokoll fra forrige møte**

Det har ikke kommet merknader til utsendt protokoll.

Saksnr.: 061/15	Sektor: <b>Kjøtt, fjørfekjøtt, egg, melk og korn</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Orientering fra markedsregulator</b>	Saksnr.: 15/57236-3

**Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

**Vedtak**

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

## **Orientering fra markedsregulator**

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

- Korn Einar Enger
- Kjøtt, egg og fjørfekjøtt Sveinung Svebestad
- Melk Trond Reierstad

Presentasjonene er lagt ut i det elektroniske arbeidsrommet.

Saksnr.: 062/15	Sektor: <b>Alle</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Endret representasjon fra Norsk landbrukssamvirke</b>	Saksnr.: 13/19698-11

**Beskrivelse**

I brev av 10.09.2015 har Landbruks- og matdepartementet oppnevnt Kristin Taraldsrud Hoff som medlem i Omsetningsrådet fra Norsk landbrukssamvirke. Hun erstatter Randi Ledaal Gjertsen. Funksjonstiden for medlemskapet er f.o.m. 15.09.2015 t.o.m. 31.12.2015.

**Hjemmel**

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 2.

**Forutsetninger****Vedlegg**

Brev datert 10.09.2015 fra Landbruks- og matdepartementet

**Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

**Vedtak**

Saken tas til orientering.



Saksnr.: 063/15	Sektor: <b>Hagebruk</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Regnskap for gjennomført avsetningstiltak for matpotet av 2014 års avling</b>	Saksnr.: 14/69686-13

### Beskrivelse

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) avd. avsetningstiltak søker om kr 10 203 234 i tilskudd til gjennomført avsetningstiltak for matpotet av 2014 års avling. Avsetningstiltaket er gjennomført med kostnader som er vel en million kroner mindre enn budsjett.

Av GPS' rapportering går det fram at reguleringen bidro til å skape ro om markedsprisen på matpoteter, men at en ikke klarte å heve denne opp til målpris. Importprisene lå vesentlig under norsk pris, og for å unngå at kjedene prioriterte import framfor norske matpoteter, måtte prisen på norske matpoteter ikke noteres for høy.

Etter GPS' vurdering har det administrative arbeidet med reguleringa og samarbeidet med HOFF fungert bra. GPS har ikke mottatt klager fra produsenter, pakkerier eller omsetningsaktører for øvrig knyttet til gjennomføringen av reguleringen.

### Hjemmel

Retningslinjer for gjennomføringen av markedsreguleringen av epler, matpoteter og honning fastsatt av Omsetningsrådet 23.06.2009, §4-5

### Forutsetninger

### Vedlegg

### Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

### Vedtak

Oppgaven over gjennomført avsetningstiltak for 4 778 685 kg matpoteter av sorten Asterix av 2014 års avling brukt som råstoff til produksjon av potetstivelse godkjennes. Kr 10 203 234 utbetales til GrøntProdusentenes Samarbeidsråd fra fondet for omsetningsavgift hagebruk.

## Regnskap for gjennomført avsetningstiltak for matpotet av 2014 års avling

### Avsetningstiltak for matpotet – vedtak i Omsetningsrådet (OR)

OR godkjente i møte 12.12.2014 at GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) kunne iverksette avsetningstiltak for inntil 5 000 tonn matpoteter av sorten Asterix av 2014 års avling. Inntil kr 11 208 000 ble stilt til disposisjon for å dekke kostnader knyttet til gjennomføringen av tiltaket.

GPS skulle tildele kvote til godkjente omsetningsledd i markedsordningen i samsvar med retningslinjene for markedsregulering i potet. Reguleringen skulle for øvrig gjennomføres etter den prosedyre som gikk fram av GPS' søknad.

### GPS rapporterer gjennomført avsetningstiltak i oppgave av 28.07.2014

GPS tildelte de godkjente omsetningsleddene i markedsordningen for poteter reguleringskvote etter innmeldt overskudd av matpotet. Tildelt kvote og levert mengde til regulering går fram av tabellen nedenfor.

	Tildelt kvote, tonn	Lvert kvantum, tonn
COOP Norge	850	423
Gartnerhallen	2 500	2 950
Hadelandspakkeriet	150	130
ICA	1 000	1 035
Strand Unikorn	250	240
Sum	4 750	4 779

### Regulerte matpotetpartier

Totalt ble 77 matpotetpartier meldt inn til regulering. Etter at 6 partier ble trukket, omfattet reguleringen 71 partier. Fordi mengden av matpotet i partiene først ble bestemt etter at partiet ble levert og tatt kvalitetsprøve av, tildelte GPS i første omgang en mengde på 4 500 tonn. Mengden ble senere utvidet til 4 750 tonn. Etter at GPS fikk fullstendig oversikt over mottatt mengde matpotet og over partier som likevel ikke skulle reguleres, tildelte GPS tilleggskvoter til godkjente omsetningsledd med utvidet behov for reguleringsleveranser.

### Budsjett og regnskap for reguleringa

Tabellen nedenfor viser budsjetterte kostnader og regnskap for reguleringen.

	Budsjett, kr	Regnskap, kr
Regulering		
Prisnedskrivning	8 500 000	8 123 765
Frakttilskudd	400 000	62 410
Prøvetaking	80 000	42 800
Adm. kostnader, HOFF	100 000	100 000
Lagerleie	1 611 150	1 418 605
Rentekostnader	517 000	455 654
Sum	11 208 150	10 203 234

GPS har blant annet følgende kommentarer til regnskapet:

- Fordi kvantumet vart noko lågare enn 5 000 tonn, er kostnader til prisnedskrivning noko lågare enn budsjett.

- Frakttilskotet har blitt lågare enn budsjett fordi ein i stor grad klarte å ta inn potetene ved nærmaste mottak.
- Kompensasjon til HOFF for lagerleie og rentekostnader er noko mindre enn budsjett fordi produsert kvantum potetstivelse er noko mindre enn budsjett.

### **Oppnådd målprisuttak**

GPS' oversikt over noteringspriser for matpotet viser at disse de fleste uker etter at reguleringen ble etablert, har ligget vel 30 øre under målpris. Landbruksdirektoratets oversikt viser en oppnådd matpotetpris som lå 18 øre under målpris for hele avtaleåret 2014/2015. GPS har tatt inn dette om utviklingen i matpotetpris etter at reguleringen ble etablert i sin rapport:

«Eitt viktig mål med markedsreguleringa er at reguleringa skal bidra til at produsentane kan oppnå målpris. Erfaringar dette året var at reguleringa bidrog til å skape ro rundt marknadsprisen, men ein klarte ikkje å heve prisen opp til målpris. Importprisane låg vesentlig under norsk pris. For å unngå at kjedene ville prioritere import framfor norske poteter, vart det vurdert at prisen ikkje måtte bli for høg.»

### **Markedsregulering for matpotet av 2014 års avling – GPS' erfaringer etter at regulering er gjennomført**

GPS har blant annet tatt dette med i sin rapport:

- Dei bedriftene som hadde meldt inn behov om eit overskot av sorten Asterix, fekk tilsendt informasjon om vedtaket som vart gjort i Omsetningsrådet og brev om tildelt kvote den 15.12.2014.
- Dei første innmeldingane kom til GPS den 14.01.2015, og inntaket til HOFF starta den 19.01.2015.
- Etter retningslinjene som gjeld for avsetningstiltak potet, kan slik regulering skje enten ved levering til fabrikk eller som sal til fôr. Det har dei siste åra blitt etablert fleire fellesfjøs med relativt store besetningar. Fleire av desse har fullføringsanlegg, og det er aktuelt for desse å bruke potet som råstoff dersom dei får jamn tilgang på potet ein lenger periode. Pga store utfordringar med mellom anna å administrere ei regulering som gjeld sal til fôr, valde ein å søke om regulering som galdt levering til industri.
- Totalt sett har det administrative arbeidet med reguleringa og samarbeidet med HOFF gått svært bra. GPS har ikkje mottatt klager frå omsetningssystem, pakkeri eller produsentar på gjennomføring av reguleringa.

### **Landbruksdirektoratets vurdering**

Markedsreguleringen for matpotet av 2014 års avling er gjennomført innenfor den kvantums- og økonomiske ramme som Omsetningsrådet har vedtatt for reguleringen. Reguleringen er for øvrig gjennomført etter den prosedyre som gikk fram av GPS' søknad. Landbruksdirektoratet anbefaler at regnskapet godkjennes.

---

Saksnr.: 064/15	Sektor: <b>Melk</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2016</b>	Saksnr.: 13/24336-19

**Beskrivelse**

Fastsettelse av satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2016.

**Hjemmel**

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 4-6 fastsatt av Omsetningsrådet 01.12.2009 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr.1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

**Forutsetninger****Vedlegg**

Brev fra Tine SA datert 17. september 2015.

**Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

**Vedtak**

Omsetningsrådet fastsetter følgende satser for prisnedskrivning ved salg av melkeprodukter til spesialmarkeder i 2016:

Yoghurt	kr	5,50	per kg
Hvitost	kr	25,00	per kg
Smør	kr	5,00	per kg
Smelteost	kr	0,00	per kg

## Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2016

Tine SA foreslår satser ved salg av meieriprodukter til spesialmarkeder i 2015 i brev av 17. september 2015. Tine foreslår her økte satser for både yoghurt, ost og smør.

### Beregning

I henhold til §4-6 i retningslinjene for markedsregulering av melk og melkeprodukter kan det ytes prisnedskrivning i forbindelse med salg av visse norske melkeprodukter til spesialmarkeder. Følgende varegrupper er omfattet av ordningen; yoghurt, smør, ost og smelteost. Det gis prisnedskrivning etter en sats per kg for solgt vare.

Prisnedskrivningssatsene fastsettes av Omsetningsrådet på grunnlag av differansen mellom markedsregulators listepriiser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands og salgspriiser markedsregulator benytter i spesialmarkeder. For å vurdere markedsregulators forslag har Landbruksdirektoratet for ost benyttet tyske og nederlandske priser og vurdert disse i forhold til markedsregulators forslag til satser. For smør har Landbruksdirektoratet benyttet priser fra Tyskland, Nederland og Oceania. For yoghurt har Landbruksdirektoratet benyttet gjennomsnittlig cif importpris på fruktyoghurt.

Isolert sett tilsier høyere verdensmarkedspriser behov for lavere prisnedskrivningssatser, mens reduserte verdensmarkedspriser har motsatt effekt.

De totale kostnadene til prisnedskrivning i spesialmarkeder utgjorde i 2014 kr 5 524 359. Det ble utbetalt prisnedskrivning på grunnlag av et salg på totalt 576 486,6 kg. Kvantaene fordelte seg slik:

Yoghurt	352 901,8 kg
Hvitost	223 584,8 kg
Smør	0 kg
Smelteost	0 kg

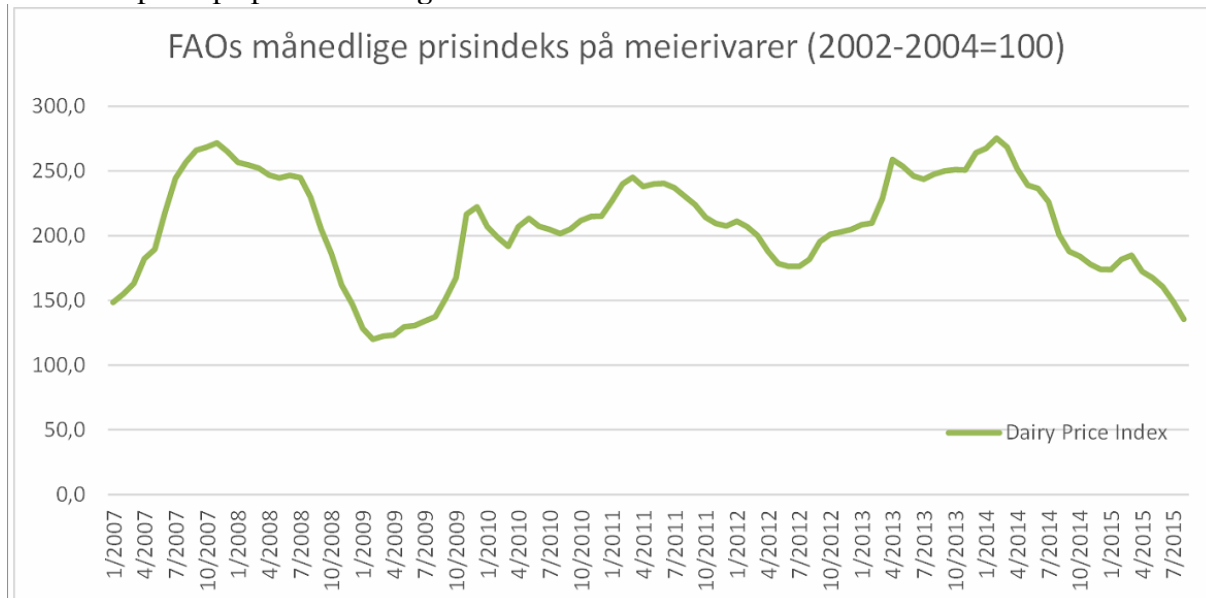
Informasjon om salg til spesialmarkeder i 2015 vil først foreligge våren 2016, etter at oppgaven for 2015 er sendt inn.

### Landbruksdirektoratets vurdering

Omsetningsrådets arbeidsutvalg signaliserte i 2007 at satsene for prisnedskrivning av meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder ikke bør økes, men beholdes stabile eller reduseres. Omsetningsrådet valgte likevel å øke satsen for ost allerede for 2009. Satsene har ikke økt ytterligere etter dette. Konkurransesituasjonen for norske meieriprodukter er imidlertid vesentlig endret siden 2007, blant annet som følge av en betydelig økning i målprisen. Samtidig viser FAOs prisindeks for meierivarer at de internasjonale prisene nå er på nivå med prisene ved inngangen til 2007 og i 2008. Det innebærer at prisforskjellene mellom norske priser og internasjonale priser er blitt større i denne perioden.

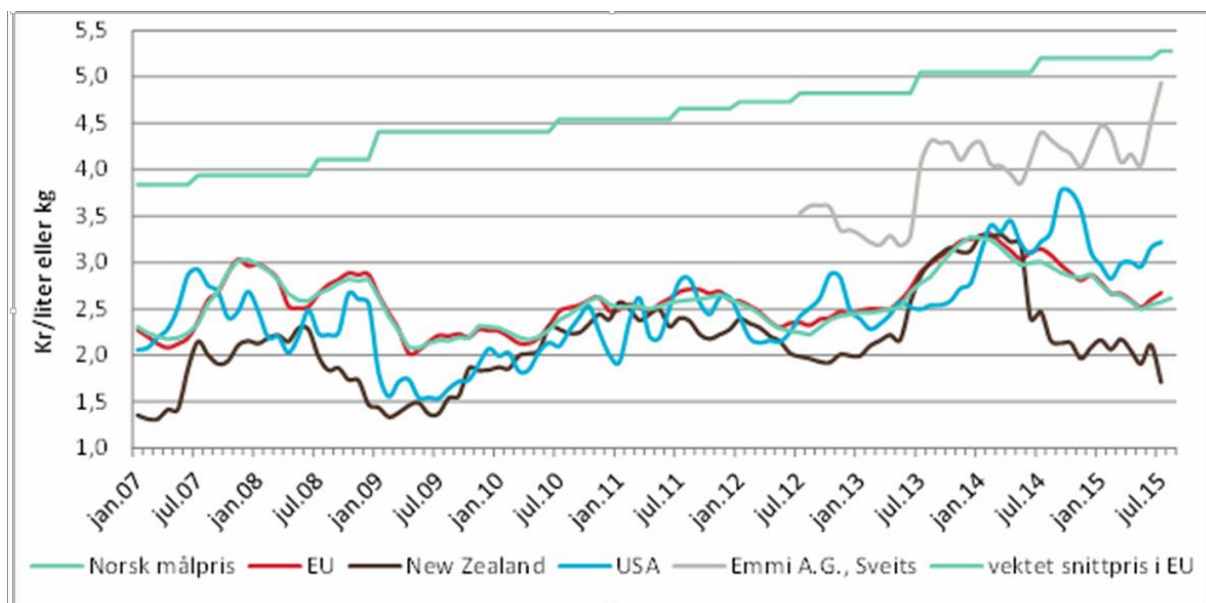
Verdensmarkedsprisene på meieriprodukter var historisk sett høye i 2007. I 2008 ble prisene betydelig redusert, og de holdt et svært lavt nivå i 2009, mens de i årene etter har steget igjen. I følge FAOs Dairy Price Index har nivået vist en gradvis reduksjon i 2015, og nivået nærmer seg det lave nivået fra 2009. Det er melkepulver som viser størst nedgang på FAOs

prisindeks, men også ost og smør gikk ned i pris. Det er dempet etterspørsel fra Kina, Midtøsten og Nord-Afrika. Sammen med godt med varer tilgjengelig for eksport fører dette til press på prisene. Russlands forbud mot import av blant annet meieriprodukter har også bidratt til press på prisene. Se figuren under.



Hvordan vil markedet utvikle seg fremover? Det er signaler om redusert produksjon i New Zealand. EU har igangsatt ekstraordinære tiltak, f.eks. støtte til privat lagring på ost, skummetmelkpulver og smør (de to siste er utvidet), samt at muligheten for å kjøpe inn til intervensjon også er forlenget. Disse elementene kan føre til en liten tilstramming av tilførslene i det internasjonale markedet for meieriprodukter, som kanskje kan være nok til at man igjen vil se høyere priser. Internasjonale priser på melkepulver og smør viste en liten oppgang frem mot slutten av september.

Prisen på melk som produsenter får fra selskaper i EU og fra Fonterra i New Zealand er redusert i 2015, jf. figuren under.



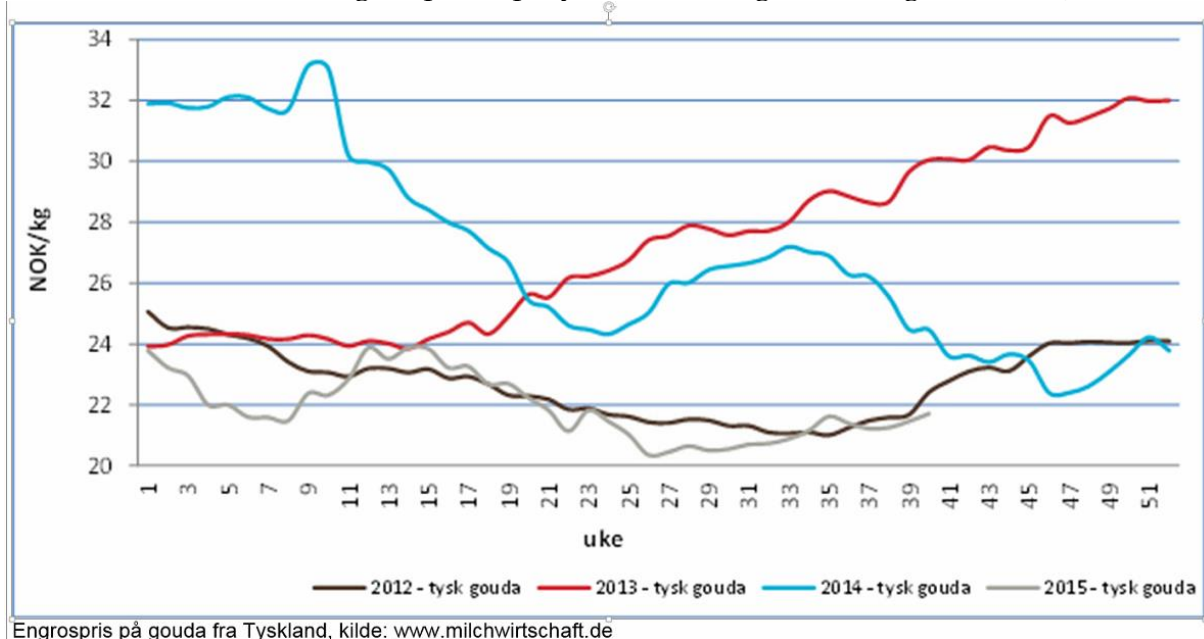
Pris til produsent på melk i forskjellige land og norsk målpris frem til juli 2015, kilde internasjonale priser: [www.milkprices.nl](http://www.milkprices.nl), kilde vektet snittpris i EU: Milk Market Observatory

### Ost

Satsen for hvitost ble økt med kr 3,00 per kg fra 2009, og har stått uendret siden. Prisene på gouda i Tyskland i 2015 ligger vesentlig lavere enn i 2014 for de markedene Landbruksdirektoratet følger med på. Siden juli har prisen på tysk gouda steget noe.

Landbruksdirektoratet har fått dokumentasjon fra Tine som viser at prisforskjellen mellom norsk pris og verdensmarkedspris for tysk gouda er større enn 25,00 kr per kg, som er Tines forslag til sats for 2016. Landbruksdirektoratet anbefaler at Tines vurdering om at det er nødvendig å heve satsen for ost til dette nivå støttes.

Grafen under viser utviklingen i prisen på tysk Gouda foregående år og hittil i 2015.



### Smør

Satsen på smør ble satt til null i 2013 og har vært uendret etter dette tidspunkt. Begrunnelsen for dette var at Tine mente det ikke ville være riktig å bruke midler fra omsetningsavgiften på melk for å stimulere til kjøp av norsk smør på spesialmarkedene, samtidig som markedsregulator anbefalte tollnedsettelse for å legge til rette for import av smør. I 2012 var satsen 6,50 kr per kg. Tine foreslår nå en sats på 5,00 kr per kg.

Prisnivået internasjonalt på de priser Landbruksdirektoratet følger med på har variert i 2015 fra 22 kr per kg til nesten 28 kr per kg FOB. Prisforskjellen mellom norsk pris og internasjonale priser er likevel større enn foreslått prisnedskrivningssats.

Markedssituasjonen for smør innenlands tilsier også at det kan være hensiktsmessig å innføre en sats for smør igjen, siden det nå er mye smør på reguleringslager og Tine har varslet reguleringseksport av smør. Landbruksdirektoratet anbefaler derfor Tines forslag til sats for smør fra 2016.

### Yoghurt

Når det gjelder yoghurt, er prisnedskrivningssatsen heller ikke endret de siste årene. Tine foreslår imidlertid å øke satsen med 1,25 kr per kg, til 5,50 kr per kg fra 2016.

For yoghurt kan en ikke følge prisutviklingen på verdensmarkedet på samme måte som for skummetmelkpulver, ost og smør, siden pris på yoghurt ikke noteres på børs. Landbruksdirektoratet har derfor sett på gjennomsnittlig cif importpris ved import til Norge, og brukt denne som en referansepris for verdensmarkedets pris. Gjennomsnittlig cif

importpris for import av fruktyoghurt på kapittel 4 i tolltariffen var på 13,23 kr per kg i 2013, mens den var på 16,08 kr per kg i 2014. De første åtte månedene av 2015 var tilsvarende cif importpris på yoghurt på 17,37 kr per kg.

Til tross for økt pris på importert yoghurt, er det Landbruksdirektoratets vurdering at forskjellen mellom norsk pris og pris på verdensmarkedet er større enn foreslått sats på kr 5,50 per kg. Landbruksdirektoratet mener derfor at satsen på yoghurt kan økes i tråd med Tines forslag.

#### *Smelteost*

Satsen på smelteost ble satt til null i 2009 og har ikke vært endret etter dette tidspunkt. Det ble ikke omsatt smelteost innenfor ordningen i 2015. Tine foreslår ingen endringer i satsen for smelteost for 2016. Landbruksdirektoratet har ingen bemerkninger til dette.

#### *Konklusjon*

Landbruksdirektoratet anbefaler med dette Tines forslag til satser for prisedskrivning av meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder i 2016.

Tabellen under viser en oversikt over satsene i 2012, 2013, 2014, 2015 og foreslåtte satser for 2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg
Yoghurt	4,25	4,25	4,25	4,25	5,50
Hvitost	18,00	18,00	18,00	18,00	25,00
Smør	6,50	0,00	0,00	0,00	5,00
Smelteost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00



Saksnr.: 065/15	Sektor: <b>Egg</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Egg- Satser for markedsregulering 2. halvår 2015</b>	Saksnr.: 15/22881-9

**Beskrivelse**

Nortura SA har foreslått satser for markedsregulerende tiltak for andre halvår 2015. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget. Endringene av satsene har primært grunnlag i endret rente og pris.

**Hjemmel**

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av omsetningsrådet 29. mars 2012, §§ 2 og 3, med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer §7-1.

**Forutsetninger****Vedlegg**

Brev fra Nortura SA av 25. september 2015

**Møtebehandling**

Bjørn-Ole Juul-Hansen opplyste om at en uavhengig eggfabrikk kan ha kapasitet til å ta unna noe egg til industri, og i tilfelle kan det være en mulighet for å redusere kostnadene til reguleringslagring. Bjørg Tørresdal repliserte med at rådet tar med seg dette spørsmålet. Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

**Vedtak**

Det fastsettes følgende satser for markedsreguleringen av egg for 2. halvår 2015:

Reguleringstiltak og varegruppe	Satser i øre per kg 2. halvår 2015
<u>Kjølelagring per uke</u>	
Egg	7,5
Heleggpulver	9,3
<u>Fryselagring per måned</u>	
Heleggmasse	18,1
Eggehvite	17,2

## Egg- Satser for markedsregulering 2. halvår 2015

### Generelle forutsetninger ved beregning av nye satser

I Norturas forslag til satser for markedsregulering i eggsektoren andre halvår 2015 er det ikke lagt opp til prinsipielle endringer i forutsetningene for satsene sammenlignet med de foregående periodene. Endring av satsene har primært grunnlag i endret rente og pris.

### Prisgrunnlag

Prisgrunnlaget for egg er knyttet til definisjonen av representantvaren i jordbruksavtalen. Ved beregning av satser er Norturas engrospriser benyttet. Nortura har i satsberegningene for andre halvår 2015 benyttet følgende engrospriser per kg:

Egg	kr 18,46	(18,57)
Heleggmasse	kr 35,49	(35,49)
Heleggpulver	kr 121,84	(121,84)
Eggehvite	kr 29,04	(29,04)

Priser for første halvår 2015 i parentes.

### Rente på mellomværende

Rente på mellomværende fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveining av nominell NIBOR 3-md. rente med tillegg på 0,40 prosent per år. Landbruksdirektoratet har fastsatt rentene for kapitalbinding i markedsreguleringen til å være 1,54 prosent per år for andre halvår 2015. For første halvår 2015 var rentesatsen på 1,85 prosent per år.

### Lagringskostnader

Overskuddsegg lagres primært på fast lager hos Cooling Partner. Fra 2014 ble prisen for lagring hos Cooling Partner justert opp. 2015 har vært preget av overproduksjon av egg. Markedsregulator har begrenset eggproduksjonen gjennom tiltaket førtidsslakting, i tillegg til å bruke reguleringsordningene skillevirksomhet og egg til miljøfôr. På tross av at disse ordningene er benyttet, er det fortsatt overproduksjon og det har vært nødvendig å fortsette å leie andre lagre enn hos Cooling Partner for disse overskuddseggene. Dette ble også gjort i andre halvår 2014. Anslagsvis vil ca. 25 prosent av eggene være lagret på disse lagrene. Kostnaden for lagringen vektet etter leien for de ulike lagrene.

Håndteringskostnadene for egg er kr 47,98 per pall (uendret pris fra første halvår 2015) og fordeles på fire uker, fordi det forutsettes en gjennomsnittlig lagertid på fire uker. Det lagres ca. 630 kg på en pall, mot 520 kg tidligere. Lagerleien er kr 31,88 per pall per uke (uendret pris fra første halvår 2015).

Lagerleien gir følgende lagringskostnader per kg egg per uke:

Håndtering:	4 798 øre/ 4/630 kg =	1,9 øre per kg per uke
Lagerleie:	3 188 øre/ 630 kg =	5,1 øre per kg per uke
Lagerkostnader per kg per uke	=	7,0 øre per kg per uke

Kostnaden er uendret sammenlignet med første halvår 2015.

**Kjøle- og fryselagring**

Satsene for lagring inkluderer dekning for renter, forsikring, svinn, lagerleie og håndtering.

Sammenlignet med satsene for kjølelagring i første halvår 2015 er det foreslått en oppgang på 0,1 øre per kg for egg og en nedgang på 0,7 øre per kg for heleggpulver. Satsene for fryselagring er foreslått redusert med 0,9 øre per kg for heleggmasse og 0,7 øre per kg for eggehvite.

Nortura foreslår følgende satser:

Kjølelagring per uke:

Egg	7,5 øre per kg (7,4 øre per kg)
Heleggpulver	9,3 øre per kg (10,0 øre per kg)

Fryselagring per måned:

Heleggmasse	18,1 øre per kg (19,0 øre per kg)
Eggehvite	17,2 øre per kg (17,9 øre per kg)

Satser for første halvår 2015 i parentes.

En oppgang i satsen på kjølelagring av egg fra første halvår til andre halvår 2015 fremstår som ulogisk da både eggprisen og renten er redusert, samt at lagerleien er uendret. Nortura forklarer dette med at de for første halvår 2015 skulle ha foreslått en sats på 7,7 øre per kg per uke, men skrev 7,4 øre ved en feiltagelse. Dette har gjort at Nortura har mottatt 0,3 øre per kg per uke lavere lagringskompensasjon enn de mener satsen skulle ha ligget på. Dette utgjør 34 668 kroner i første halvår 2015. Siden det er Nortura som har gjort denne feilen vil de ikke be om å få dette dekket.

**Landbruksdirektoratets vurdering**

Grunnlag og beregning av foreslåtte satser er i tråd med tidligere praksis.

Landbruksdirektoratet tilrår at Norturas forslag vedtas som satser i markedsreguleringen for egg andre halvår 2015.

Saksnr.: 066/15	Sektor: <b>Egg</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Egg - Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2016</b>	Saksnr.: 14/56346-13

### Beskrivelse

Nortura søker i brev datert 25.09.2015 om fullmakt til å gjennomføre førtidsslakting av verpehøner med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 2 000 tonn i 2016. Nortura ønsker å begynne førtidsslaktingen mot slutten av 2015. Det er derfor ønsket at deler av kvoten for 2016 også kan benyttes mot slutten av 2015. Kostnaden ved full oppslutning om tiltaket vil ligge mellom 13,4 og 15,4 mill. kroner. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget.

### Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av Omsetningsrådet 29.03.2012, § 2, jf. forskrift av 22.10.2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer

### Forutsetninger

### Vedlegg

Brev fra Nortura datert 25.09.2015.

### Møtebehandling

Medlemmet Vibeke Andersen viser til Omsetningsrådets sak 66/15 vedrørende frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2015. Dette medlem har forståelse for at det er behov for en viss overproduksjon av egg for å sikre det norske markedet med egg gjennom hele året. Den kvoten markedsregulator søker om handler imidlertid om å fjerne overskudd av egg som følge av en overproduksjon som går utover det å forsyne det norske markedet med egg. Førtidsslakting av egg har vært benyttet nærmest kontinuerlig over flere år, og bærer preg av å være et permanent tiltak. Frivillig førtidsslakting av verpehøner opprettholder produksjonskapasiteten på et kunstig høyt nivå, noe den sterke etableringsviljen som har vært i markedet og den prognoserte veksten i eggproduksjonen for 2016 viser. Dette medlem mener derfor at andre virkemidler er nødvendig, og at prisvirkemiddelet i dagens situasjon bør benyttes i enda sterkere grad enn hva markedsregulator legger opp til, og finner derfor ikke å kunne støtte forslaget slik det nå foreligger.

Medlemmet Vibeke Andersen vil derimot foreslå at Omsetningsrådet sender saken tilbake til markedsregulator for en vurdering av hvor stor overproduksjon av egg som er nødvendig for å forsyne det norske markedet med ferske konsumegg i 2016, og at markedsregulator deretter forelegger saken til fornyet behandling i Omsetningsrådet."

Sveinung Svebestad foreslo at tidspunktet for iverksetting av tiltaket ble endret fra uke 51 til uke 48.

Først ble Vibeke Andersens forslag satt opp mot sekretariatets forslag til vedtak. Sekretariatets forslag ble vedtatt mot 1 stemme (Andersen). Det ble deretter votert over iverksettingstidspunktet for tiltaket. Svebestads forslag ble vedtatt mot 1 stemme (Andersen)

## Vedtak

Førtidsslakting av verpehøns kan gjennomføres for å redusere eggproduksjonen med inntil 2 000 tonn fra uke 48 i 2015 og ut 2016.

Følgende vilkår gjelder for gjennomføringen av tiltaket:

1. Virkeområde  
Førtidsslakting av høns er en frivillig ordning for eggprodusenter. Det er et av virkemidlene som kan benyttes for å regulere tilførslene av egg til markedet.
2. Forutsetninger  
Ordningsen med førtidsslakting av høns gjelder fra uke 48 i 2015 og ut 2016 og omfatter slakting av høner før ordinær slaktealder. Det er en forutsetning at andre aktuelle virkemidler vurderes og utnyttes parallelt. Det er videre en forutsetning at Rådet for førtidsslakting (se pkt. 1.7) har vurdert markedet og anbefalt tidspunkt for igangsetting.
3. Avtale om førtidsslakting  
Når kriteriene (se pkt. 1.4) er oppfylt, kan Nortura og produsent inngå gjensidig avtale om bruk av førtidsslakting i tråd med vurderinger foretatt av Rådet for førtidsslakting (se pkt. 1.7). Avtalen følger alminnelige avtalerettslige prinsipper.
4. Kriterier for deltagelse i ordningen

Følgende vilkår må være oppfylt for å delta i ordningen:

- Produsentene må i perioden for førtidsslakting ha dyr i alderen 58-75 uker.
- Førtidsslaktingen skal omfatte hele innsettet.
- Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt ordinær slakteuke.

Produsenter som ønsker å delta i ordningen, melder seg på gjennom de respektive eggpakkerier.

Eggpakkeriet sender liste til Nortura med oversikt over:

- Navn, adresse og produsentnummer/organisasjonsnummer på produsentene
  - Ordinær slakteuke for innsettet
  - Ukenummer ved 20 ukers alder for neste innsett av verpehøner
  - Dokumentasjon på leveransene av egg fra produsenten de siste seks ukene før slakting og at disse er normale og representative for det aktuelle innsettet
  - Dokumentasjon på at leveransene er opphørt
  - Dokumentasjon på at hønene er avlivet med faktura over kvantum levert til avliving.
5. Kompensasjon  
Kompensasjonen for produsenter som deltar i ordningen beregnes med utgangspunkt i tapt eggleveranse som følge av slakting før normal slaktealder (78 uker). Kompensasjonen kan gis for høner som avlives i perioden 58-75 uker. Grunnlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste seks

ukene før slakting. Kompensasjonen beregnes ved at beregnet tapt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunktet og frem til ordinær slaktealder multipliseres med en sats fastsatt av Nortura, innenfor intervallet fra kr 6,70 til kr 7,70 per kg.

Deltakelse i ordningen forutsetter at det i tillegg til ukene med opphold som legges til grunn ved beregning av kompensasjonsbeløpet, skal være minimum åtte ukers opphold frem til avløsende innsett vil nå 20 ukers alder. Det gis ikke kompensasjon for planlagt slaktealder høyere enn 78 uker.

#### 6. Administrasjon

Nortura administrerer førtidsslaktingen i henhold til dette vedtaket og beslutter hvilke produsenter som skal delta i ordningen. Nortura bekrefter i tillegg antall høns som er tatt ut til førtidsslakting.

Ved større oppslutning om ordningen enn det som er tilstrekkelig for å redusere eggproduksjonen med 2 000 tonn, skal Nortura legge til rette for en mest mulig lik fordeling av deltakelsen mellom de forskjellige pakkeriene sett i forhold til andel av samlet innveining. Det legges til grunn at det norske eggmarkedet er ett marked.

#### 7. Råd for førtidsslakting

Rådet for førtidsslakting etablert for gjennomføring av tiltaket i 2013 videreføres med to representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund og to representanter fra Nortura.

Rådet skal anbefale tidspunkt for igangsetting av tiltaket og omfang i henhold til, markeds-situasjonen. Rådet skal avgi rapport om bruk av ordningen til Landbruksdirektoratet. Rapporten skal inneholde en fordeling av antall kilo egg tatt ut hos hver enkelt produsent.

#### 8. Utbetaling

Nortura utbetaler kompensasjon til de produsenter som deltar i ordningen. Etter gjennomført førtidsslakting foretas et endelig oppgjør etter vedtak i Omsetningsrådet.

#### 9. Kontroll

Produsenten og eggpakkeriet er forpliktet til å gi de opplysninger som Omsetningsrådet finner nødvendig for kontroll. Det kan være dokumentasjon av opplysninger gjennom leveringsavtale mellom eggprodusent og -pakkeri, avtale om bestilling av nytt innsett, dokumentasjon av at høner er levert til avliving, høner og slakteuke, med videre.

#### 10. Tilbakebetaling

Ved mislighold av bestemmelsene som gjelder for førtidsslakting av verpehøns fra uke 48 i 2015 og ut 2016 kan utbetaling av kompensasjon stanses med øyeblikkelig virkning. Hvis utbetaling er foretatt, kan hele eller deler av kompensasjonsbeløpet kreves tilbakebetalt.

## **Egg - Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2016**

I brev av 25. september 2015 søker Nortura SA Omsetningsrådet om fullmakt til å gjennomføre frivillig førtidsslakting av verpehøner med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 2 000 tonn fra uke 51 i 2015 og ut 2016.

For 2016 prognoseseres en vekst i eggproduksjonen på nærmere fire prosent fra 2015 til 63 000 tonn egg. Denne økningen i produksjonen tilsvarer om lag den mengden produksjonen vil bli redusert med gjennom frivillig førtidsslakting i 2015. Det var en etableringsøkning frem mot 2015 som nå kan synes å ha stagnert noe i år. Med en økning i engrossalget på en prosent gir dette et prognosert overskudd av norskproduserte egg på 2 000 tonn.

Markedssituasjonen i eggneringen er fortsatt svært krevende med overkapasitet over tid. Det har vært tilsig av nye produsenter gjennom 2015, i tillegg til at utviklingen i kyllingneringen medfører at det er et potensiale for ytterligere etableringer av eggproduksjon med relativt lave etableringskostnader. Balansen i eggproduksjonen er krevende både på kort og lang sikt. Nortura ønsker å påpeke at det ikke skal mange nyetableringer av eggprodusenter til før eggmarkedet blir sterkt påvirket av disse. Hver nye eggprodusent vil normalt bidra med 130-140 tonn egg per år. I 2015 er det gitt fullmakt i to omganger til å førtidsslakte verpehøner med en effekt på totalt 2 000 tonn egg (OR-møte 17.10.2014 sak 59/14 og 10.04.2015 sak 26/15).

### **Søknad om førtidsslakting for 2016**

Grunnlaget for å søke om godkjenning av førtidsslakting er prognosen for 2016, som viser et overskudd på 2 000 tonn. Markedsregulator vurderer eggssituasjonen slik at det bør gis åpning for å kunne fjerne inntil 2 000 tonn av eggproduksjonen ved hjelp av førtidsslakting.

Trenden de siste årene har vært en sterk reduksjon i eggssalget etter julesalget. Overskuddet for det nye året begynner derfor ofte allerede inn mot det nye året og før det har startet. Det har vist seg de siste årene å gi god effekt å starte førtidsslaktingen allerede fra tiden salget reduseres. Kvoten Nortura fikk innvilget for førtidsslakting i 2015 er tilnærmet helt brukt opp allerede. Derfor søker Nortura om å få ta i bruk kvoten det søkes om for 2016 allerede fra slutten av 2015. Nortura indikerer at dette trolig vil si i løpet av uke 51. Når førtidsslaktingen faktisk vil bli satt i gang, vil Nortura rådføre seg om med Råd for frivillig førtidsslakting (RFFF).

Søknaden har vært forelagt RFFF. Det er enighet om mengder og hovedtrekkene for ordningen.

### **Bruk av andre tiltak**

I brevet skriver Nortura at førtidsslaktingen må kombineres med andre tiltak og nevner:

«I 2015 er disse tiltakene benyttet eller igangsatt for å regulere markedet:

- Førtidsslakting  
Omsetningsrådet vedtok 10. april 2015 en utvidet ramme for førtidsslakting til 2000 tonn. Av dette er pr. 10. september avtalt uttak 1 983 tonn; Nortura 1 855 t og KLF 128 t.
- Prisreduksjon  
Engrosprisen på egg ble redusert med kr 0,50 pr. kg egg fra 16. mars 2015. Avregningsprisen ble i tillegg redusert med ytterligere kr 0,20 fra 1. juli som følge av økt omsetningsavgift. Nortura reduserte avregningsprisen med kr 0,30 fra 31. august, for å kunne finansiere eksport (se under).

Egg har lav priselastisitet, og eggforbruket blir normalt ikke særlig påvirket av en

eventuell prisendring. Uavhengig av hvilke tiltak som iverksettes må eggneringa være forberedt på at en over tid må ha et prisnivå som bidrar til at produksjon og marked balanserer. I dette ligger at pris må benyttes som virkemiddel både for å få aksept for å gjennomføre tiltak og at prisen må settes på et nivå som ikke gir rom for nyetablering ut over det som markedet har avsetning for.

- Omdisponering av skallegg til miljøfôr  
På grunn av stort reguleringslager av egg og fare for at eggene skulle bli for gamle til å kunne benyttes til eggprodukter innvilget Omsetningsrådet at inntil 400 tonn skallegg kan omdisponeres til miljøfôr. 200 tonn ble benyttet før sommeren, og det forventes at det blir nødvendig å omdisponere resterende 200 tonn i høst.
- Tellehøner  
I eggbransjen har det over flere år vært vanlig at oppalerne leverer noe flere unghøner enn bestillingen – "tellehøner". Praksisen ble utviklet i en tid da dødeligheten var større, men konsekvensen er problemer med overproduksjon og manglende oversikt. Nortura har tatt tak i arbeidet med å få redusert antall tellehøner. Omfanget og dermed også effekten av dette er vanskelig å vurdere. Et grovt anslag kan indikere at det være realistisk å håpe på en årseffekt på ca. 500 tonn.
- Utjevning av markedet ved å lagre råvare til eggprodukter og produsere lagringsdyktig plomme og heleggpulver
- Utsatt slakting av verpehøner for å få mer egg mot høytider
- Tilpasning av tidspunkt for innsett
- Tettere oppfølging av produsentenes produksjonsplaner
- Tettere (daglig) kontakt for å ha oversikt over tilgjengelige egg i markedet
- Hyppigere henting av egg hos produsent
- Prioritering av egg i Matprat  
Matprat/OEK har gjennom 2015 løftet fram egg ut over det som var opprinnelig lagt inn i deres årsplaner.
- Salgstiltak  
Nortura har fra sommeren 2015 forsterket markedsinnsatsen for egg. Med mange salgsaktiviteter i sommer har en unngått så stor salgsnedgang som ofte inntreffer gjennom sommeren. Framover vil det bli satset mer på marked- og salgsarbeid.
- Tiltak for å møte lagersituasjonen høsten 2015  
Lagersituasjonen med alder på egg er høsten 2015 så bekymringsfull at Nortura må sette inn tiltak for å redusere lagrene av egg og eggprodukter. For å få lagrene ned på et nivå som gir handlingsrom for effektiv regulering inn i 2016, vil det være behov for tiltak med en samlet effekt på om lag 500 tonn. Fra 1. juli 2013 ble reguleringseksport av egg avviklet ved overføring av egg til volummodellen. Nortura vurderer at eksport av egg i dagens situasjon må dekkes kommersielt, og finansieringen av eksporten kan skje ved innføring av et trekk i avregningsprisen. Nortura reduserte fra 31. august avregningsprisen med 30 øre per kg for å kunne finansiere eksport av egg.



I 2016 vil tiltak fra 2015 videreføres.

- Andre produksjonsbegrensende tiltak  
Nortura har vurdert tiltak for å begrense produksjonen i 2016 med å ta ut hele egginnsett fra produksjon og kompensere produsenter med midler fra omsetningsavgiften. Tiltaket har lang tidshorisont, og virkningen vil komme først fra andre tertial 2016 og fortsette over i 2017. Prognosen viser bedre markedsbalanse mot slutten av 2016, og det synes vanskeligere å iverksette en regulering som medfører risiko for underdekning i markedet mot slutten av 2016. Nortura vil eventuelt komme tilbake med egen sak om produksjonsopphold.

Samtidig drøfter bransjen nå også ulike alternative tiltak for å sikre langsiktig markedsbalanse for egg. Omsetningsrådet vil bli involvert i disse tiltakene dersom det er aktuelt.»

### **Bruk av førtidsslakting**

Nortura skriver følgende om bruken av førtidsslakting for 2016:

«Eggmarkedet har klare etterspørselstopper rundt jul, påske, mai og delvis august, mens produksjonen er tilnærmet stabil. Markedet for konsumegg må dekkes av ferske egg. Eggproduksjonen må dimensjoneres slik at den kan dekke behovet for konsumegg også i høysesongene. Det er i tråd med målsetningene for norsk landbruk om å dekke etterspørselen på hjemmemarkedet etter varer man har naturgitte forutsetninger for å produsere. Det vil også være krevende å dekke konsumeggmarkedet med importegg med tilfredsstillende kvalitet til etterspørselstoppene, da de landene som har tilnærmet samme salmonellastatus som Norge, Sverige, Danmark og Finland har det samme forbruksmønstret som Norge.

Med ubalansen mellom tilførsler og salg oppstår det et utjevningsbehov gjennom året. For egg er hhv. førtidsslakting av verpehøner og eggproduktvirksomhet de viktigste virkemidlene for å balansere ut sesongsvingninger. Med dimensjonering av løpende produksjon opp mot etterspørselstopper er det da også samlet over året vanskelig å unngå noe overproduksjon.

Omsetningsrådet fikk til møte 12.12.14 orientering om at overproduksjon på årsbasis er nødvendig for å ha tilstrekkelig med norske konsumegg i høysesongene.»

### **Gjennomføring av førtidsslaktingen**

Utrangerte verpehøner er ikke etterspurt i markedet, og Nortura slakter ikke lenger verpehøns. I Nortura avlives årlig ca. 2,0 mill. høner. Høner avlives i de fleste tilfeller på gården ved bruk av gasscontainer. Når denne metoden brukes varsles Mattilsynet for at de skal ha muligheten til å kontrollere avliven. Dette selv om Mattilsynet ikke skal godkjenne dette tiltaket. Kadavre leveres oftest til Norsk Protein for destruksjon.

For 2015 er normal slaktealder satt til 76 uker, men for 2016 har Nortura valgt å øke slaktealderen med to uker til 78 uker for bedre utnytte innsatte høner. Vilårene for førtidsslakting har omfattet avliving av hønene minimum tre uker og maksimum 20 uker før normal slaktealder. Nortura ønsker at dette videreføres slik at kompensasjon for førtidsslakting kan gis for høner som avlives i perioden 58-75 uker.

Nortura skriver at Råd for frivillig førtidsslakting vil vurdere markedet og anbefale tidspunkt for bruk av førtidsslakting.

### **Kompensasjon til eggprodusentene**

Ordningen bygger på at eggprodusentene som førtidsslakter gis kompensasjon for tapte inntekter frem til ordinær slaktealder. Kompensasjonen beregnes ut fra hvor mye inntekter som bortfaller for hvert kilo egg som ikke blir produsert.

<b>Vekta etter andel av hver produksjonsform</b>		
Miljøinnredning	42 %	
Frittgående	58 %	
Økologisk	0 % (inngår i frittgående)	
		<b>Per avliva høne</b>
Eggvekt, g	66,4	
Ytelse, kilo egg/høne/uke	0,401	
Eggpris, kr/kg		kr 14,90
<b>Tapt egginntekt</b>		<b>kr 5,97</b>
Fôropptak, gram fôr/høne/dag	115	
Fôrpris	kr 3,95	
<b>Spart førkostnad</b>		<b>kr 3,18</b>
<b>Tapt egginntekt - spart førkostnad</b>		<b>-kr 2,80</b>
Diverse variable kostnader	kr 0,24	50 %
		<b>kr 0,12</b>
<b>Tapt dekningsbidrag per høne per uke</b>		<b>-kr 2,68</b>
<b>Tapt dekningsbidrag per kilo egg</b>		<b>-kr 6,67</b>
<b>Nødvendig kompensasjon per kg egg</b>		<b>kr 6,70</b>

Norturas beregning for 2016 viser at tappt dekningsbidrag ved ikke å ha noe eggproduksjon er kr 6,70 pr. kg egg. Diverse variable kostnader har Nortura satt til 50 prosent da de mener at bare en andel er reell innsparing, siden noen kostnader er lavere mot slutten av innsettet. Nortura har forutsatt at dødeligheten er 3,9 prosent.

Nortura skriver at det er svært viktig å oppnå tilstrekkelig oppslutning om førtidsslakting. Kompensasjonen må derfor være rimelig, men samtidig slik at kompensasjonsbeløpet ikke isolert sett gir en stimulans til å delta på førtidsslakting. Kompensasjonssatsen har de tre siste årene vært fastsatt innenfor et intervall, og denne fleksibiliteten har i henhold til Nortura vist seg å ha god effekt. Fastsettingen av sats i ulike perioder vil drøftes i Råd for frivillig førtidsslakting.

Nortura anbefaler at kompensasjonssatsen for 2016 fastsettes i intervallet fra kr 6,70 til kr 7,70 per kg egg, en justering fra kr 7,30 til kr 8,30 i 2015. Ved full oppslutning vil kostnaden ved tiltaket ligge mellom 13,4 og 15,4 mill. kroner. For tiltaket i 2015 er kostnaden beregnet til mellom 14,6 og 16,6 mill. kroner når hele den godkjente mengden på 2 000 tonn blir tatt ut.

### **Vilkår for produsentene og dokumentasjon av avliving**

Dokumentasjonen for omfanget av avliving på gården i stedet for på et slakteri må være både sikker og enkel. Siden kompensasjonen er knyttet til tappt overskudd per kilo egg, er det potensiell eggleveranse en trenger å sannsynliggjøre. Eggpakkeriene har de senere årene dokumentert dette med en oversikt over eggleveransene for de siste fire ukene. Nortura anbefaler nå at kompensasjonen tar utgangspunkt i eggleveransene de siste seks ukene. Dette fordi det gir mer korrekte tall for uttak. Det er kontrollerbart ved at pakkeriene har arkivert avregningene for levering av egg. Eggpakkeriet må videre bekrefte at eggleveransen de siste seks ukene har vært normale eller representative for det aktuelle innsettet. I tillegg må eggpakkeriet bekrefte at leveransen har opphørt.

Det kreves dessuten at det dokumenteres med faktura for hvilket kvantum verpehøner som faktisk er avlivet.

Nortura foreslår at vilkårene for tiltaket i 2015 videreføres ved at hønene slaktes minimum tre uker og maksimum 20 uker før normal slaktedato. Dette vil fra 2016 si at hønene kan slaktes fra de er 58 til de er 75 uker. I dette ligger det en mulig fleksibilitet her som kan bidra til bedre oppslutning og effekt. Forlenget periode innebærer i seg selv ikke en kostnadsøkning. Kostnaden er avhengig av hvor mye ordningen benyttes.

### **Landbruksdirektoratets vurdering**

Markedsreguleringen skal primært håndtere temporære overskuddssituasjoner, selv om det i den siste perioden har tendert i retning av mer permanent overskudd. Prognosen Nortura har lagt frem fra september 2015 indikerer at overskuddet for 2016 blir av samme størrelse som det som er tatt ut over førtidsslaktingen for 2015. Det er for 2016 prognosert en total produksjon for egg på ca. 63 000 tonn. 2 000 tonn, som er ønsket kvote for førtidsslakting for 2016 utgjør tre prosent av den totale produksjonen.

Landbruksdirektoratet mener at det nå er viktig tiltak på flere områder for å redusere overproduksjonen av egg, som har vært vedvarende høy de siste tre årene. Som konkludert i sak 67/14 fra OR-møte 12.12.2014, er det behov for et visst overskudd i markedet for å dekke etterspørselen etter norske konsumegg under forbrukstoppene. Eggproduksjon har lenge vært ansett som en attraktiv næring. Direktoratet er derfor positive til at Nortura Totalmarked gjennom 2015 har gått ut og frarådet nyetablering i eggnæringen. I tillegg viser Nortura at de nå jobber på en rekke områder mot en bedre balanse i markedet. Eksempler på dette er at Nortura har redusert antall «tellehøner» samt reduserer lagrene av egg og eggprodukter ved hjelp av kommersielt dekket eksport. Videre støtter Landbruksdirektoratet bruken av prisvirkemiddelet i situasjoner som dette, ettersom det gir viktige signaler til næringen.

Nortura har valgt å øke normal slaktealder fra 76 til 78 uker fra 2016. Dette vil øke utnyttelsen av hønene bedre, og vi kan ikke se at dette har en negativ påvirkning på eggproduksjonen i seg selv. Dette vil bare utsette datoen for et nytt innsett.

Hvis målsettingen er å dekke etterspørselen etter konsumegg på hjemmemarkedet med norske egg også i forbrukstoppene, må en ha noe overproduksjon. Skillevirksomhet tar unna noe av dette overskuddet. Ordningen med å bruke førtidsslakting for å jevne ut eggproduksjonen gjennom året, er en relativt rimelig ordning for eggprodusenten når den også sikrer han forutsigbarhet i inntekten ved produksjon av egg.

Landbruksdirektoratet foreslår derfor at tiltaket med frivillig førtidsslakting videreføres for 2016.

Saksnr.: 067/15	Sektor: <b>Egg og fjørfe</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Egg og fjørfe - prinsippvurdering av å bruke omsetningsmidler til forsøkshus</b>	Saksnr.: 15/24264-2

**Beskrivelse**

Fasiliteter for fjørfeforskning er ikke inkludert i det nye Senter for husdyrforsøk (SHF) ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Bransjestyret for norsk kjøtt- og eggindustri søker om en prinsipiell vurdering av finansiering av bygging av et forsøkshus for fjørfe over omsetningsavgiften for egg og fjørfekjøtt. Landbruksdirektoratet anser at bygging av et universitetsbygg ikke oppfyller formålet i omsetningsloven med å skulle fremme omsetning.

**Hjemmel**

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 1.

**Forutsetninger****Vedlegg**

Brev fra Animalia av 12. mai og 10. september 2015, i tillegg til møtereferat av 24. september 2015. Presentasjon i møte med gruppen i Prosjekt Fjørforsk av 24. september 2015.

**Forslag til vedtak**

Finansiering av byggingen av et universitetsbygg har for svak sammenheng med formålet i omsetningsloven § 1. Det kan dermed ikke innvilges penger fra omsetningsavgiften til dette formålet.

**Møtebehandling**

Etter drøfting i rådet fremmet leder følgende forslag til vedtak: «Finansiering av bygging av et universitetsbygg har svak sammenheng med formålet i omsetningsloven §1. Omsetningsrådet mener likevel det er et sterkt behov for et slikt forsøksbygg, og oppfordrer Landbruks- og matdepartementet til å vurdere alternativ finansiering.» Forslaget ble enstemmig vedtatt.

**Vedtak**

Finansiering av bygging av et universitetsbygg har svak sammenheng med formålet i omsetningsloven §1. Omsetningsrådet mener likevel det er et sterkt behov for et slikt forsøksbygg, og oppfordrer Landbruks- og matdepartementet til å vurdere alternativ finansiering.

## Egg og fjørfe - prinsippvurdering av å bruke omsetningsmidler til forsøkshus

### Bakgrunn

Bransjestyret sendte 12. mai 2015 et brev til Landbruksdirektoratet med ønske om en prinsipiell vurdering av anvendelsen av omsetningsavgiften for bygging av et forsøkshus for fjørfeforskning. Landbruksdirektoratet meldte tilbake at det ikke ville bli tatt opp prinsippvurderinger i Omsetningsrådet før rapporten til Balanseringsutvalget var ferdigstilt. 10. september 2015 mottok Landbruksdirektoratet igjen et brev fra Bransjestyret der følgende hadde blitt vedtatt: «Bransjestyret ber om at saken sendes til Landbruksdirektoratet for en prinsippvurdering og første behandling i Omsetningsrådet, slik at en konkret søknad om anvendelse av omsetningsavgift til finansiering av nytt forsøkshus for fjørfe på NMBU kan behandles sammen med øvrige budsjettsaker for 2016.»

Bransjerådet skriver at det allerede våren 2013 ble oppmerksomhet knyttet til at det ikke var planlagt forsøksfasiliteter for fjørfe i det nye Senter for husdyrforsøk (SHF) ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Kyllinghuset, som fungerte som forsøkshus for fjørfe på Ås, ble revet i mars 2015 for å gjøre plass til tidligere Veterinærhøgskolen.

Nortura og Felleskjøpet engasjerte seg i dette og gjennomførte i 2013-2014 *Prosjekt Fjørforforsk* i samarbeid med NMBU, Animalia og Veterinærinstituttet. Prosjektet ga klare anbefalinger om å bygge et nytt forsøkshus som overtas/driftes av SHF. Det var også ønskelig å opprette en stilling ved NMBU, som blir kontaktpunkt mellom næring og forskning der fokuset for stillingen ligger på næringsrettet anvendt forskning.

Universitetsstyret ved NMBU ga klarsignal for oppstart av planleggingsarbeidet for etablering av forsøksfasiliteter for fjørfe ved NMBU. Universitetsstyret forutsetter følgende:

- At fjørfenæringen finansierer bygget 100 prosent
- At ansvarsforhold knyttet til overdragelse av bygget til NMBU avtales
- At næringen inngår forpliktende avtaler om kjøp av forsøktstjenester i de neste fem årene

Det er opprettet en arbeidsgruppe for selve bygget og en arbeidsgruppe for finansiering. Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Norgesfôr og Fiskå Mølle ble invitert inn i prosjektet, både i styringsgruppe og arbeidsgrupper.

Bransjestyret melder i sitt brev fra 12. mai 2015 at fjørfenæringen er innstilt på å bidra i fellesskap for å etablere nye forsøksfasiliteter for fjørfe ved NMBU. Det er ønskelig at alle produsenter av slaktekylling, kalkun og egg deltar i finansieringen, ved at en vesentlig andel av investeringen finansieres med omsetningsavgift eller andre kollektive fellesfinansieringer som omfatter den samlede bransjen. Resten, skriver Bransjestyret i sitt brev fra mai, vil måtte finansieres av de ulike industriaktørene i næringen, i praksis slakteriene og fôrfirmaene. Det er foreløpig ikke satt opp en plan for hvem og hvordan industriaktørene skal bidra. I møte 24. september kommer det frem at det ikke er betalingsvilje hos de forskjellige bransjeaktørene som var representert i møtet.

### Prosjekt Fjørforforsk

Det er i dag et forsøkshus for slaktekylling ved Nortura Samvirkekylling i Våler i Solør. Forsøkshuset driftes av selskapet Scandinavian Poultry Research AS, et selskap som ble etablert i 2005 og som eies av Nortura (51%) og Felleskjøpet Agri (49%). *Prosjekt Fjørforforsk* som ble startet i 2013 konkluderte i mai 2014 med forslag om at næringen samler sin forsøksvirksomhet i nye forsøksfasiliteter på Ås. Det innebærer avvikling av forsøkshuset ved Nortura Samvirkekylling.

Bransjestyrets ambisjon er at forskning og utviklings-arbeidet (FoU) skal generere merverdier i form av:

- Økt bruk og optimal utnyttelse av norske fôrråvarer  
Dyrehelse som fortrinn, med særlig fokus på tarmhelse
- Dyrevelferd som fortrinn, med særlig fokus på måling av velferd og tilrettelegging for naturlig atferd i intensive produksjonsmiljøer
- Mattrygghet som fortrinn, med særlig fokus på kontroll med antibiotikaresistens
- Konsepter/produkter med fortrinn for human helse og ernæring
- Næringens produktivitet og en bærekraftig ressursutnyttning
- Avlsforskning som sikrer at prioriteringer og krav blir ivaretatt av leverandørene av avlsmateriale
- Økt kunnskap om optimering av og samspill mellom genetikk, fôring og driftsfaktorer Produkter/konsepter med merverdi og som grunnlag for økt mangfold

*Prosjekt Fjørforsk* utarbeidet forretningsplan for et formalisert FoU-samarbeid for fjørfekjøtt og egg, med tilhørende forsøksfasiliteter. Forsøksfasiliteten, skriver Bransjestyret, skal dekke følgende behov:

- «Nasjonal FoU-aktivitet knyttet til bl.a. fôrråvarer, dyrehelse, dyrevelferd, mattrygghet, produktivitet og ressursutnyttelse
- Forskning, studentundervisning, forskerutdanning og generell kompetansebygging ved NMBU
- Kurs- og utdanningstilbud innen dyrevelferd, dyrehelse, røkt, fying og ventilasjon, fôr og fôring hos fjørfeoppsikteren
- Være et fleksibelt og framtidsrettet bygg»

### **Kostnadsramme og finansiering**

Foreløpig kostnadsramme for bygget, melder Bransjestyret i sin presentasjon av prosjektet, er satt til ca. 34 millioner kroner pluss mva. på 7,3 millioner kroner som gir en foreløpig total kostnad på over 40 millioner kroner. Bransjestyret foreslår en finansiering med omsetningsavgiften fordelt over fem år. Samlet sett produseres det ca. 160 millioner kg fjørfekjøtt og egg, som vil bety en økning i omsetningsavgiften for egg og fjørfekjøtt med fire øre i de neste fem årene. Omsetningsavgiften for fjørfekjøtt er i dag 24 øre pr. kg og for egg er den 1,00 kroner per kg. Forslaget innebærer også at en eventuell finansiering med omsetningsavgiften kan fordeles med trekk i avregningspris og at øresatsen bør synliggjøres som en egen linje på avregningen til produsenten. Bransjestyret har foreløpig ikke diskutert fordelingen av kostnaden mellom produksjonen av slaktekylling, kalkun og egg. De legger til grunn at førstnevnte dekker den største andelen.

### **Byggherre og eierstruktur i byggeperioden**

Bransjestyret planlegger å danne et næringseid selskap som skal være byggherre for forsøkshuset. Dette selskapet er ikke etablert ennå, men er tenkt å eies av Nortura, KLF, Felleskjøpet Agri, Norgesfôr og Fiskå Mølle. Planen er å leie inn en profesjonell prosjektorganisasjon for prosjektering og bygging av forsøkshuset. Det nyetablerte selskapet skal inngå en avtale med NMBU om byggingen på universitetets tomt, samt vederlagsfri overdragelse til NMBU etter at huset er ferdigstilt. Bransjestyrets plan er at det opprettede selskapet tar opp et privatlån for å få bygget forsøkshuset. Et eventuelt vedtak om at det er innvilget omsetningsavgift til finansiering av huset skal benyttes som garanti for å få lån, og lånet skal nedbetales av midler fra omsetningsavgiften.

Aktørene i bransjen melder at de forplikter seg til å videreføre sin samlede forsøksaktivitet på minst det nivået den har vært siste fem årene, i fem år fremover. Den enkelte aktør skal inngå avtale om kjøp av forsøktjenester med SHF. I tillegg skriver Bransjestyret at forsøkshuset skal være tilgjengelig for forskningsprosjekter, bransjeprosjekter mv. Det ønskes etableres et «forsøksutvalg» der SHF, NMBU og de aktørene som har inngått avtale om kjøp av forsøktjenester møtes for å avklare prioriteringer og utarbeide en årlig forsøksplan.

Bransjestyret er kjent med at det ikke har vært anvendt omsetningsavgiftsmidler til forsøksbygg tidligere. Det søkes derfor foreløpig kun om en prinsipiell vurdering av om byggingen av et forsøkshus ved NMBU kan finansieres av omsetningsavgiften.

### **Landbruksdirektoratets vurdering**

Bruken av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak er regulert i «Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet». Formålet med bruk av midlene er å fremme omsetningen av varer som hører inn under omsetningsloven. Retningslinjen lister opp seks områder det kan gis midler til:

1. Reklame og salgsfremmende tiltak
2. Faglig opplysningsvirksomhet overfor produsent
3. Forsøksvirksomhet og forskning
4. Administrasjonsutgifter
5. Andel av kontingent til Norsk Landbrukssamvirke (ikke i bruk)
6. Andre tiltak

Landbruksdirektoratet vurderer at dersom man skulle nytte midler fra omsetningsavgiften til dette bygget, måtte det være i henhold til punkt seks i oppstillingen. I retningslinjen heter det at dette er enkelttiltak som etter Omsetningsrådets vurdering tilfredsstillende omsetningslovens formålsparagraf.

Dersom det påtenkte prosjektet gir tryggere matvarer og lavere kostnader, vil dette kunne tenkes å bidra til å øke salget og således oppfylle omsetningslovens formål. Det er imidlertid ikke gitt at dette vil skje ettersom det er snakk om byggingen av et universitetsbygg som er planlagt å huse forskning. Den fremtidige eventuelle forskningen i bygget er usikker med hensyn til effekten for økt omsetning av fjørfeprodukter, selv om det er bred enighet om at det er behov for bedre forskningsfasiliteter for fjørfe. Landbruksdirektoratet er derfor i sterk tvil om sammenhengen er sterk nok til å hevde at den tilfredsstillende lovens formål. Det kan nevnes at samtlige av de andre forsøksfasilitetene er bygget med statlig støtte.

Bygging av forsøkshus som skal brukes av universitetet som opplæringsbygg, i tillegg til at hele bransjen skal kunne kjøpe tjenester fra dette bygget, anses dessuten av Landbruksdirektoratet å være en offentlig oppgave. Det bør derfor søkes finansiert av statlige midler, eventuelt av midler over Jordbruksavtalen. Dette er, slik Landbruksdirektoratet forstår det, ikke forsøkt i uttømmende grad.

En finansiering av en statlig oppgave over Omsetningsrådets midler anses av Landbruksdirektoratet videre å være en sterk utviding av rammene for ordningen med markedsregulering. Omsetningsavgiften er primært ment å fungere som en sikkerhetsmekanisme for nødvendige markedsregulerende tiltak, for å håndtere temporære overskudd og sesongmessige svingninger mellom produksjon og forbruk. Det reflekteres også i lovens §5 andre ledd, som sier at en ev. avgift er tidsbegrenset til inntil ett år. Ved tildeling av midler til faglige tiltak er det også normalt konkrete aktiviteter som i relativt nær fremtid

kan øke omsetningen av produktene tiltakene er rettet mot. En utvidet tolkning av formålet med markedsordningen vil også kunne gi press på ordningen for å finansiere andre tilsvarende oppgaver eller andre oppgaver av statlig karakter over omsetningsavgiften. Utfallet av denne konkrete saken vil skape presedens for hva omsetningsavgiften skal og kunne brukes til.

Bransjen er i dag økonomisk presset, og en økning av omsetningsavgiften på det nåværende tidspunkt vil kunne redusere handlingsrommet for andre og mer akutte markedsregulerende tiltak som er klart innenfor formålet med omsetningsavgiften.

Ved en eventuell budsjettsprikk er det den juridiske søkeren, altså selskapet som bransjen skal opprette, som må ta kostnaden. Et spørsmål vil da være hvordan dette skal løses i praksis.

Dersom Omsetningsrådet finner at byggingen av et universitetsbygg er innenfor formålet i omsetningsloven, mener direktoratet at det uansett ikke er naturlig at det kun er omsetningsmidler som skal finansiere forsøkshuset. Et argument mot å støtte dette konkrete prosjektet gjennom omsetningsmidler, vil også være at det ikke vil finnes noen mulighet for tilbakebetaling av investeringstilskuddet dersom bygget ikke skulle benyttes til forskning på fjørfe. Bygget er tenkt eid av NMBU etter oppføring, en eier som lite trolig ønsker å inngå en avtale om mulig tilbakebetaling av midler.

## **Oppsummering**

I lov til å fremja omsetningen av jordbruksvarer beskrives formålet med bruken av omsetningsmidler i § 1. Her beskrives formålet å være å fremme omsetningen av blant annet kjøtt av fjørfe og egg. Byggingen av et universitetsbygg i seg selv vil ikke fremme omsetningen av fjørfekjøtt og egg.

Landbruksdirektoratet anser at foreslåtte bygging av forsøkshus ikke oppfyller formålet i omsetningsloven med å skulle fremme omsetning. Direktoratet mener derfor at det ikke skal innvilges penger fra omsetningsavgiften til dette formålet.



Saksnr.: 068/15	Sektor: <b>Kjøtt og egg</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren og retningslinjer for informasjonsflyt i eggsektoren - forslag til endringer</b>	Saksnr.: 14/70979-2

### Beskrivelse

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF) ber Omsetningsrådet endre retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren slik at informasjonen gis 14 dager tidligere enn i dag for storfe og lam. Forslaget innebærer at planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) skal kunngjøres innen 16. mai og 17. oktober, og planlagt prisløype innen 27. mai og 27. oktober. I dag er de aktuelle fristene 30. mai og 31. oktober, 10. juni og 10. november.

Etter vurderinger fremmer Landbruksdirektoratet følgende forslag til datoendringer: PGE 25. mai og 25. oktober, planlagt prisløype 1. juni og 1. november.

Forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarers § 9 omhandler planlagt gjennomsnittlig engrospris og prisløype for storfekjøtt, kjøtt av sau og lam samt egg, med referanse til kunngjøringsdatoene saken omhandler gjengitt i forskriftens §4 Definisjoner. For å unngå ulike datoer for kunngjøring av PGE og planlagt prisløype for kjøtt og egg, bør også de nevnte datoene i retningslinjer for informasjonsflyt i eggsektoren være de samme som i kjøttsektoren. Direktoratet foreslår derfor endringer i Retningslinjer for informasjonsflyt i eggsektoren som harmoniserer med de endringene som er foreslått i kjøttsektoren

### Hjemmel

Forskrift 2008-10-22-1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 6 fjerde ledd.

### Vedlegg

Brev fra KLF, datert 02.12.2014 og uttalelse fra Nortura Totalmarked, datert 24.09.2015.

### Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

### Vedtak

1. I retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011 gjøres følgende endring:

§ 5 andre ledd skal lyde:

*Storfe og sau/lam*

Markedsregulator skal for hvert halvår fastsette en planlagt gjennomsnittlig engrospris. Planlagt gjennomsnittlig engrospris er bindende oppover og skal kunngjøres innen 25. mai og 25. oktober. Med utgangspunkt i planlagt gjennomsnittlig engrospris skal markedsregulator fastsette en tilhørende planlagt prisløype. Planlagt prisløype kunngjøres innen 1. juni og 1. november.

2. I retningslinjer om informasjonsflyt i eggsektoren fastsatt av Omsetningsrådet 21.

juni 2013 gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd skal lyde:

Markedsregulator skal for hvert halvår fastsette en planlagt gjennomsnittlig engrospris. Planlagt gjennomsnittlig engrospris er bindende oppover og skal kunngjøres innen 25. mai og 25. oktober. Med utgangspunkt i planlagt gjennomsnittlig engrospris skal markedsregulator fastsette en tilhørende planlagt prisløype. Planlagt prisløype kunngjøres innen 1. juni og 1. november.

3. Endringene trer i kraft 1. januar 2016.

## Retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren og retningslinjer for informasjonsflyt i eggsektoren - forslag til endringer

### Bakgrunn

Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund (KLF) foreslår i brev av 02.12.2014 å endre retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren slik at planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) og planlagt prisløype kommer 14 dager tidligere enn i dag for storfe og lam. De foreslår at PGE bør kunngjøres 16. mai og 17. oktober og tilhørende prisløyper hhv. 27. mai og 27. oktober. I dag er fristene 30. mai og 31. oktober for PGE og tilhørende prisløyper hhv. 10. juni og 10. november.

I forbindelse med fjorårets prisforhandlinger med dagligvarehandelen fikk KLF flere henvendelser fra sine medlemsbedrifter. De slet med å kreve prisendringer ovenfor sine kunder med utgangspunkt i de «offisielle» råvareprisene. Dette fordi de uavhengige aktørene mener de kan ha behov for å foreta en omregning fra engrospris til produktnivå når de endelige løypene foreligger. Etter KLFs vurdering er tidspunktene satt for sent for foredlingsbedriftene til å kunne foreta en forsvarlig prisjustering, basert på de foreslåtte løypene. Styret i KLF ber derfor Omsetningsrådet om å endre retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren, slik at informasjonen gis 14 dager tidligere enn i dag, for storfe og lam.

Markedsregulator leverte, etter forespørsel fra Landbruksdirektoratet, en uttalelse rundt saken den 24. september 2015. Her påpeker Nortura at problemstillingen sist ble behandlet i forbindelse med innføring av volummodellen for lam og egg i 2013. Da ble fristen for fastsettelse av PGE på høsten endret fra 30. november til 31. oktober, mens fristen den 30. mai ble videreført. KLF hadde ingen merknader til denne endringen.

Markedsregulator har forståelse for KLFs ønske om å få fastsatt PGE så tidlig som mulig. Norturas forretningsdel uttrykker også de samme synspunkter i noen grad mht. kort tid til kalkulering. Disse hensynene må veies opp mot hensynet til at PGE settes på tilstrekkelig godt grunnlag. Dette grunnlaget blir bedre jo nærmere inn på halvårsskiftet prisen settes, bemerker Nortura.

I følge markedsregulator er jordbruksoppkjøret en viktig premisse ved prisfastsetting på våren, for andre halvår. Her bestemmes elementer som vil være viktige å ta hensyn til ved prissetting inn i volummodellen. Det gjelder målpriser og dermed også føringer for førkostnader, tilskuddsordninger, satser, med mer. Da jordbruksoppkjøret ofte ikke er klart før nær opp til 17. mai mener markedsregulator at 16. mai som frist ikke gir tid til forsvarlig fastsettelse av PGE.

Når det gjelder prisfastsetting for første halvår er allerede avstanden fra prisfastsetting til første dag i nytt halvår to måneder. Ved å flytte datoen to uker tidligere, mister man informasjon om reguleringslager for to uker, hvor det ikke er uvanlig at det skjer en lageroppbygging, i følge Nortura. Mengden kjøtt på reguleringslager er viktige elementer i vurderingen av neste halvårs pris.

Markedsregulator har siden volummodellen ble innført i 2009 lagt seg på en linje der PGE behandles før siste tidsfrist. Nortura signaliserer i brevet av 24. september at de også i fremtiden vil ha intensjoner om dette, og at de er klar over problemstillingene KLF tar opp.

Landbruksdirektoratet tok telefonkontakt med KLF for å få deres uttalelse rundt viktigheten av jordbruksoppkjøret på våren og reelle slaktetall på høsten for å kunne sette en mest riktig PGE. KLF hevdet da at jordbruksoppkjøret ikke skal bety noe for fastsetting av PGE for andre halvår, da de satsene og tilskuddsordningene som blir fastsatt generelt ikke er gjeldende fra før første januar året etter. Hva fastsetting for første halvår gjelder, er det KLFs vurdering at to ukers registrering fra eller til ikke vil være avgjørende for størrelsen på PGE.

### **Landbruksdirektoratets vurdering**

Landbruksdirektoratet er enig med markedsregulator i at de signaler som blir gitt gjennom jordbruksoppkjøret kan være viktig bakgrunnsinformasjon å ha med seg når PGE skal settes for andre halvår, bl.a. målpriser for svin og korn samt prisnedskrivning av korn, som trer i kraft 1. juli. Selv om det er riktig, som KLF påpeker, at flere endringer som følge av jordbruksoppkjøret først blir gjeldende fra året etter, kan det også gis mer langsiktige signaler som kan være nyttige å kjenne til før PGE settes, i tillegg til priser av direkte betydning, som nevnt.

Ut fra den praksis som har vært mht. til noe tidligere kunngjøring enn gjeldende frister, ønsker fra KLF og en helhetlig vurdering av argumenter som har fremkommet, anbefaler Landbruksdirektoratet en fremskynding av datoer, men ikke så omfattende som KLF søker om.

Da mye av forberedelsene før fastsetting av PGE bør kunne gjøres før resultatet av jordbruksoppkjøret foreligger, anbefaler Landbruksdirektoratet at tidsfristen for fastsetting og informasjon om PGE for andre halvår fremskyndes fra 30. mai til 25. mai, og at prisløypen skal kunngjøres innen 1. juni, istedenfor 10. juni.

Ved fastsetting av PGE for første halvår er det, slik Landbruksdirektoratet ser det, to faktorer som bør tas hensyn til. På den ene siden vil prognosene PGE settes på grunnlag av bli sikrere jo flere uker med faktiske produksjonstall man kan legge til grunn. På den andre siden har foredlingsbedriftene behov for å vite PGE før de skal forhandle med dagligvarekjedene, hvilket skjer på høsten. For å imøtekomme begge behov anbefaler Landbruksdirektoratet derfor å endre fastsetting og informasjon om PGE for første halvår fra 31. oktober til 25. oktober, og at prisløypen skal kunngjøres innen 1. november. Ved å gjøre det på denne måten mister markedsregulator kun en uke med viktig informasjon i form av faktiske produksjonstall, mens foredlingsbedriftene får tilgang til PGE omtrent en uke tidligere enn nå. Planlagt prisløype kunngjøres med Landbruksdirektoratets forslag ti dager før gjeldende dato. Datoer høst og vår er også synkronisert med dette forslaget, for å gjøre det enklest mulig.

### Harmonisering med annet regelverk

Dersom datoene for fastsetting av PGE og planlagt prisløype endres, vil Landbruksdirektoratet melde endringsbehov i Forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT) av 22. desember 2005 § 4 nr. 4 og nr. 5 der datoene fremkommer, til LMD. Endringen av datoene i § 4 i FAT er klarert med Landbruks- og matdepartementet. Den ligger under definisjoner i forskriften, og kan endres uten høring. Den reelle rettsregelen tilhører Omsetningsrådets retningslinjer.

FATs § 9 omhandler planlagt gjennomsnittlig engrospris og prisløype for storfekjøtt, kjøtt av sau og lam samt egg. For å unngå ulike datoer for kunngjøring av PGE og planlagt prisløype for kjøtt og egg, bør også de nevnte datoene i retningslinjer for informasjonsflyt i eggsektoren være de samme som i kjøttsektoren. Like datoer i alle regelverk anses som hensiktsmessig for praktiseringen av regelverket. Landbruksdirektoratet har telefonisk fått bekreftet at både Nortura og KLF ønsker like datoer for fastsetting av PGE og planlagt prisløype i kjøtt- og eggsektoren. Direktoratet foreslår derfor endringer i Retningslinjer for informasjonsflyt i eggsektoren som harmoniserer med de endringene som er foreslått i kjøttsektoren.

Saksnr.: 069/15	Sektor: <b>Alle</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Prinsipper for fastsetting av omsetningsavgift, herunder størrelse på de ulike fondene</b>	Saksnr.: 15/43609-1

**Beskrivelse**

I møte 15.06.2015 ba rådet om at Landbruksdirektoratet la fram en sak som drøfter prinsippene rundt fastsetting av omsetningsavgift, herunder størrelse på de ulike fondene. Ut fra dagens situasjon tilrår Landbruksdirektoratet at størrelsen på noen fond kan reduseres.

**Hjemmel**

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5.

**Forutsetninger****Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

**Vedtak**

Omsetningsrådet slutter seg til vurderingene og konklusjonene i saksinnstillingen vedrørende prinsippene for fastsetting av omsetningsavgift og størrelse på de sektorvise fondene.

## Prinsipper for fastsetting av omsetningsavgift, herunder størrelse på de ulike fondene

I møte 15.06.2015 ba rådet om at direktoratet la fram en sak som drøfter prinsippene rundt fastsetting av omsetningsavgift, herunder størrelse på de ulike fondene.

### Fastsetting av avgift

#### *Juridisk grunnlag*

Grunnlaget for innkreving av avgift ligger i lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 5 og 5a. Denne gir Kongen fullmakt for inntil ett år om gangen å pålegge avgifter på omsetningen av kjøtt av storfe, sau, svin, fjørfe og reinsdyr, korn og oljefrø, mjølk, egg, pelsdyrskinn, poteter, grønnsaker, frukt og bær for å finansiere tiltak foreslått av rådet og som er i samsvar med lovens formål i § 1. Fullmakten ble delegert til Landbruks- og matdepartementet ved kgl. res. av 7. mai 1999.

Gjennom forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk av 29. juni 1999 nr 763, fastsetter departementet satsene for avgiftene, enten som maksimalsats eller som løpende satser. For sektorer der departementet fastsetter maksimalsats, har Omsetningsrådet fullmakt til å fastsette løpende avgifter innenfor maksimalsatsen. Under er laget en oversikt over hvilke sektorer dette gjelder.

<b>Sektor *</b>	<b>Landbruks- og matdepartementet</b>	<b>Omsetningsrådet</b>
Mjølk:	Løpende sats	
Kjøtt av storfe og kalv:	Maksimalsats	Løpende sats
Kjøtt av sau og lam:	Maksimalsats	Løpende sats
Svinekjøtt:	Maksimalsats	Løpende sats
Egg:	Løpende sats	
Kjøtt av kylling:	Løpende sats	
Kjøtt av kalkun:	Løpende sats	
Korn og oljefrø:	Maksimalsats	
Pelsdyrskinn:	Løpende sats	
Overproduksjonsavgift mjølk	Løpende sats	

\* For hagebrukssektoren dekkes avgiften kollektivt over jordbruksavtalen. Det kreves ikke inn omsetningsavgift på kjøtt av reinsdyr.

Forskrift om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift av 20. desember 1996 nr 1343 inneholder bestemmelser om hvordan avgiften skal innkreves. Den har bestemmelser om hvem som er innkrevingsmyndighet, når og hvor avgiften skal innkreves og hvordan avgiftene skal rapporteres. Forskriften har også bestemmelser om tilsyn/kontroll samt adgang til å motregne utestående avgift i tilskudd.

#### *Praksis*

Markedsregulator fremmer forslag til satser for de ulike sektorene på grunnlag av produksjonsprognoser og forventede utgifter. Omsetningsrådet vurderer disse og fastsetter avgiftene der det har fullmakt til det eller gir råd til departementet der dette skal fastsette satsene.

Loven gir fullmakt til å fastsette avgiftene for inntil ett år av gangen. For alle sektorer unntatt

kornsektoren, gjøres dette for kalenderåret. For kornsektoren settes den for avlingsåret, dvs. for perioden 01.07 – 30.06.

Det er innarbeidet praksis for at avgiften vurderes i forbindelse med rådets behandling av budsjettene i desember. Da har en oversikt over behovet for midler til de tiltak som vedtas eller planlegges for kommende år. Behandlingen i rådet gir også departementet grunnlag for å gjøre de nødvendige forskriftsendringer gjeldende for kommende år. I tillegg har det på Omsetningsrådets møte i juni vært praksis for å gjøre en halvårsvurdering av behovet for endringer i avgiftene. Ved behov har avgiftene blitt endret også på andre tidspunkt. Maksimalavgiften for korn og oljefrø behandles fast av Omsetningsrådet og departementet i juni.

## Størrelse på fondene

### Generelt

Etter lovens §11 går omsetningsavgiften inn på sektorvise fond for kjøtt, fjørfekjøtt, egg, korn, melk, pelsdyrskinn og hagebruk. Midlene kan kun brukes til tiltak innen vedkommende sektor.

Det er ikke vedtatt noen bestemt størrelse på fondene, men det har opp gjennom årene blitt gjort vurderinger i forbindelse med de årlige budsjettbehandlingene. Det har gitt ulike «ønskede» nivåer for de forskjellige fondene, fra et nivå på 2 måneders forbruk til 6 måneders forbruk. Per i dag er de fleste fondene større enn dette. Fondene må til enhver tid ha nok midler til å betale ut løpende forpliktelser. Det er særlig svingninger i markedsregulering som gir behov for buffer i fondene. Fondet for melk skal også finansiere kvoteordningen.

I sektorer med stabile markedsforhold eller uten avsetningstiltak er utgiftene relativt stabile fra år til år, for eksempel pelsdyr og fjørfe. For andre sektorer vil utgiftene kunne variere betydelig fra år til år, bl.a på korn. Det er særlig de varierende behovene for avsetningstiltak som bidrar til dette.

På kjøtt og egg opereres det med et tallfestet «ønsket nivå» på fonden på hhv 250 og 30 mill. kroner, mens korn har tilsvarende nivå på 25 mill. kroner. Disse nivåene er ment å gi tilstrekkelig buffer for planlagte utbetalinger og uforutsette hendelser/behov.

*Oversikt over nivå på fond og årskostnader for markedsordningen i de ulike sektorene for årene 2010, 2012 og 2014 (i tusen kroner)*

Sektor	2010			2012			2014		
	Utgifter	Fond 31.12	Endring fond	Utgifter	Fond 31.12	Endring fond	Utgifter	Fond 31.12	Endring fond
Kjøtt	250 303	187 644	-68 734	262 831	219 666	-11 629	263 566	248 652	53 725
Egg	56 821	11 687	1 490	42 814	36 450	3 566	46 218	34 576	18 740
Fjørfekjøtt	14 131	14 272	228	19 884	14 248	786	21 750	21 604	3 955
Melk	152 051	110 191	35 490	157 348	98 577	-58	176 138	190 126	33 614
Pelsdyrskinn	2 264	1 525	982	2 410	4 700	1 928	5 235	4 282	-1 462
Hagebruk	13 118	7 058	935	14 189	8 780	1 991	25 645	12 347	1 993
Korn	33 250	27 096	2 650	8 158	26 696	-3 088	28 513	21 986	2 030
<b>Sum</b>	<b>521 939</b>	<b>359 473</b>	<b>-26 961</b>	<b>507 636</b>	<b>409 118</b>	<b>-6 505</b>	<b>567 065</b>	<b>533 572</b>	<b>112 596</b>

Tabellen over viser for årene 2010, 2012 og 2014 fondenes størrelse ved slutten av året og utgiftene fra fondene. Den viser at for de største fondene er nivået som regel over 2/3 av utgiftene de respektive år, dvs. at de fleste fondene i gjennomsnitt vil ha midler tilsvarende 8

måneders drift forutsatt noenlunde jevne utbetalinger.

Tabellen gir imidlertid et relativt grovt bilde av fondsstørrelse sammenholdt med utgiftene. I tillegg er det derfor for de samme 3 årene laget grafer for innestående fondsmidler i bank per måned for de ulike fondene. Disse gir et noe bedre bilde av eventuelle kritiske størrelser/likviditet på fondene. Fondets formelle størrelse inkluderer periodiseringer, driftskredittlån og utestående fordringer. Det er imidlertid kun innestående midler på bank som er disponible for utbetaling og de beløpene gir derfor et godt bilde av den aktuelle situasjonen. Regelverket tillater utbetaling fra fondet kun dersom det er ledige midler.

### Kjøtt

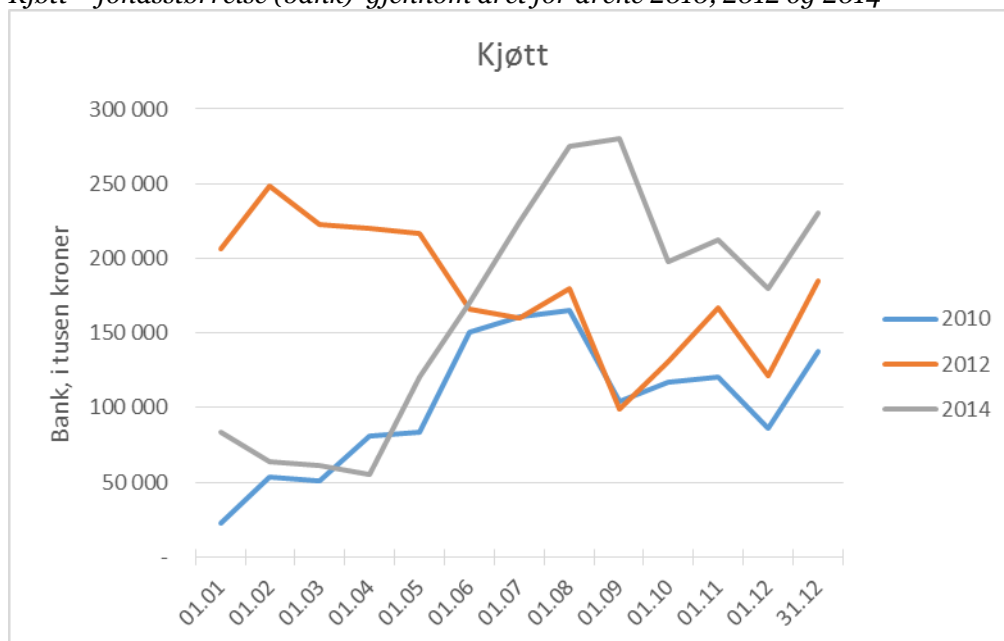
Fondet på kjøtt omfatter de 4-beinte husdyr, dvs. storfé, småfé og gris. Det føres ikke offisielle regnskaper for de ulike dyreslagene, men markedsregulator gjør skjønsmessige vurderinger for å unngå krysssubsidering mellom dem.

For årene 2010, 2012 og 2014 var fondet ved årets slutt på mellom 75 og 94 % av årsforbruket.

I 2010 (sak 84/10) ble det gjort en vurdering av fondsstørrelse i forbindelse etablering av en ekstra trekkrettighet utenfor fondet for finansiering av markedsregulering på kjøtt. Rådet gav da tillatelse til å opprette en 2-årig trekkrettighet på inntil 150 mill. kroner. Nortura inngikk deretter avtale med Fokus Bank. Fondet skulle i løpet av denne 2-årsperioden bygges opp til 250 mill. kroner, men på sikt økes til 300 - 350 mill. kroner. Trekkrettigheten ble imidlertid ikke videreført utover to-årsperioden og ble heller ikke benyttet i perioden. I dag er «ønsket» nivå på fondet satt til 250 mill. kroner. I 2015 tilsvarende dette 19 måneders forbruk.

Grafen under viser at fondet var svært lavt i 2010 og ved inngangen til 2014. Dette har bl.a. sammenheng med størrelsen på Norturas lån til dekning av lagerverdi på reguleringslageret. Den lave fondskapitalen i 2009 og 2010 var også en av årsakene til etablering av den eksterne trekkrettigheten.

Kjøtt – fondsstørrelse (bank) gjennom året for årene 2010, 2012 og 2014



Utbetalingene fra fondet til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet skjer 4 ganger i året medio februar, mai, august og november. Utbetaling til avsetningstiltak skjer etter skriftlig



anmodning fra markedsregulator.

Ved inngangen til 2010 utgjorde driftskredittlånet til markedsregulator 170 mill. kroner, men ble nedbetalt i løpet av året. I januar 2014 utgjorde lånet 163 mill. kroner, mens det i september samme år var redusert til 30 mill. kroner.

### Egg

Forbruket til markedsregulering egg lå i de tre årene grafen omfatter mellom 43 og 57 mill. kroner. I 2015 er budsjetterte utgifter på 73 mill. kroner og det er planlagt en reduksjon i fondet med 14 mill. kroner til 21 mill. I 2006 ble 6 måneders forbruk akseptert som tilstrekkelig nivå på fondet. I dag er «ønsket» nivå talfestet til ca. 30 mill. kroner som for 2015 tilsvarer ca. 5 måneders forbruk. Tilsvarende tall for 2014 og 2012 var hhv. 8 og 10 måneder.

Utbetalingene fra fondet skjer etter tilsvarende rutiner som beskrevet for kjøtt.

Fram til og med 2010 hadde egg og fjørfekjøtt samme bankkonto, selv om fondene regnskapsmessig var adskilt. Det innebærer imidlertid at månedstall for bankkontoen ikke er tilgjengelig. Grafen under omfatter derfor kun årene 2012 og 2014.

Den lave likviditeten i fondet i 2010 skyldes bl.a. periodisering og finansiering av ekstraordinære tiltak som førtidsslaktning anvendelse av egg til miljøfôr. Selv om avgiftene ble satt opp fra 01.04.2010, tok det noe tid før ekstra penger kom på konto. For de øvrige analyserte årene har det ikke vært likviditetsmessige utfordringer i fondet.

Egg – fondsstørrelse (bank) gjennom året for årene 2012 og 2014



### Fjørfekjøtt

Fondet for fjørfekjøtt omfatter kjøtt fra to-beinte husdyr som kylling og kalkun. Markedsordningene på fjørfe omfatter kun faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Utbetalingene av vedtatte bevilgninger skjer kvartalsvis gjennom året og er relativt stabile. Det vises også på grafen under.

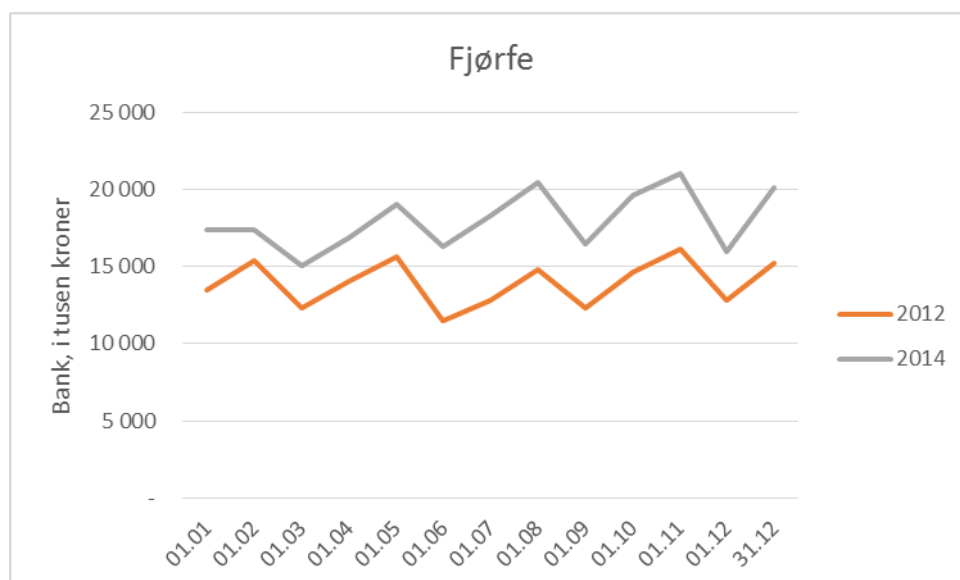
Inntektene til fondet i 2015 er budsjettet med 23,5 mill. kroner. Utgiftene er budsjettet til 28

mill. kroner. Fondsstørrelsen i 2015 vil tilsvare 7-8 måneders forbruk. Tilsvarende tall 2014 var 12 måneder og i 2012 8-9 måneder. I 2006 ble en fondsstørrelsen tilsvarende 4 - 5 måneders forbruk vurdert som tilstrekkelig. Dette var inkludert reguleringsaktivitet, som ble avvirket fra 2007. I 2010 ble et nivå på 3 måneder vurdert som tilstrekkelig.

Fondet er i dag tallfestet til rundt 20 mill. kroner som også er «ønsket» nivå. I budsjettet for 2015 pekte bransjen på behovet for aktivitet knyttet til dyrevelferd og resistensproblematikk (ESBL handlingsplan, kinolon, kunnskapsbehov vedrørende koksidiostatika) i Animalias budsjett, og behov for økt markedsaktivisering grunnet resistens- og dyrevelferdsspørsmål hos forbruker, samt salg av stykningsdeler (kyllinglår) i OEKs budsjett som årsak til at fondet bør holdes på denne størrelsen.

Fram til og med 2010 hadde egg og fjørfekjøtt samme bankkonto, selv om fondene regnskapsmessig var adskilt. Det innebærer imidlertid at månedstall for innestående på fjørfe ikke er tilgjengelig. Det er i grafen under derfor bare tatt med 2012 og 2014.

*Fjørfekjøtt – fondsstørrelse (bank) gjennom året for årene 2012 og 2014*



### *Melk*

Fondet omfatter ku- og geitmelk. Over- eller underskudd fra kvoteordningen går inn i fondet. Også driften av kvoteordningen dekkes fra fondet.

Inntektene til fondet i 2015 er budsjettert til 133 mill. kroner og utgiftene til 172 mill. kroner. Fondsstørrelsen i 2015 vil tilsvare 13-14 måneders forbruk. Tilsvarende tall i 2014 var 13 måneder og i 2012 7-8 måneder.

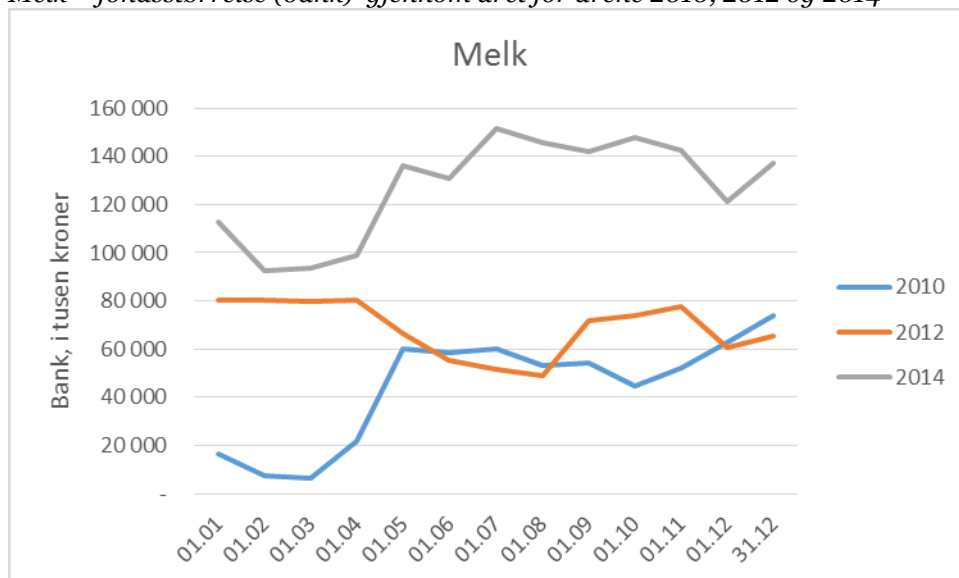
I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2006 ble det gjort en vurdering av størrelsen på fondet etter at Tine SA hadde foreslått en reduksjon. Fram til da var ønsket fondsstørrelse tilsvarende 3-4 måneders forbruk. Fra 2006 ble det vurdert som forsvarlig å legge fondsstørrelsen til 2 måneders forbruk. Det ble samtidig pekt på at eventuelle problemer med likviditeten i fondet blir Tines risiko i form av tilbakeholdelse av a konto utbetalinger.

Fondet skal også dekke kostnader knyttet til kvoteordningen, inkludert kjøp og salg. Dette gir behov for noe større fond enn det som hadde vært behovet ellers, blant annet forholdet

mellom inngående og utgående moms. Etersom både inntekter og utbetalinger til marknadsregulator skjer månedlig, er det heller ingen faste kritiske punkter gjennom året med hensyn til likviditet.

Den tilsynelatende lave likviditeten tidlig i 2010 skyldes periodiseringer og er atypisk for fondets størrelse og er ikke tillagt vekt i vurderingene av fondsstørrelse i dette dokumentet.

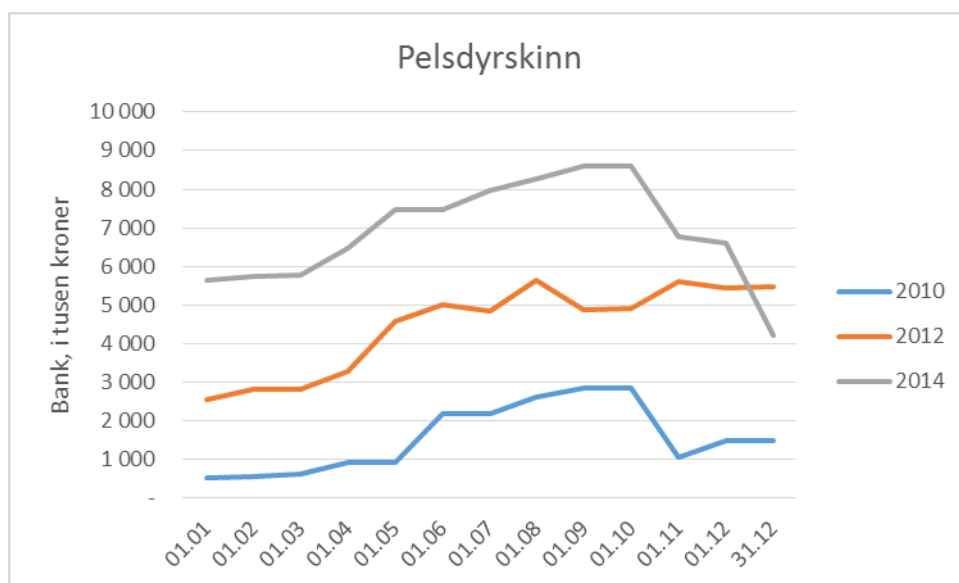
*Melk – fondsstørrelse (bank) gjennom året for årene 2010, 2012 og 2014*



### *Pelsdyrskinn*

Det er ikke marknadsregulering innen pelsdyrskinn og omsetningsavgiften brukes kun til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Fra og med 2006 har avgiften vært på 1 %. De seinere åra har fondsreserven økt betydelig, fra 0,1 mill. kroner i 2008 til 5,7 mill. kroner i 2014.

*Pelsdyrskinn – fondsstørrelse (bank) gjennom året for årene 2010, 2012 og 2014*



Inntektene til fondet i 2015 er budsjettet med knapt 3,3 mill. kroner og utgiftene med 4,2 mill. I 2015 er det lagt opp til en reduksjon av fondet med knapt 2 mill. kroner som følge av prognoserte lavere skinnpriser. Fondsstørrelsen i 2015 vil likevel tilsvare i overkant av 11 måneders forbruk. Tilsvarende tall i 2014 var 10 måneder og i 2012 hele 23 måneder.

Fra 2012 til 2014 ble midlene fra omsetningsavgiften til faglige tiltak mer enn doblet fra 2,4 til 5,2 mill. kroner. Økning skyldes intensivert satsing på forskning og sykdomsbekjempelse.

Inntektene til fondet avhenger av prisen på skinn. Svingningene i pris kan være betydelig fra år til år. Næringen har i årene etter 2006 ønsket å holde avgiftssatsen på 1 %.

### Hagebruk

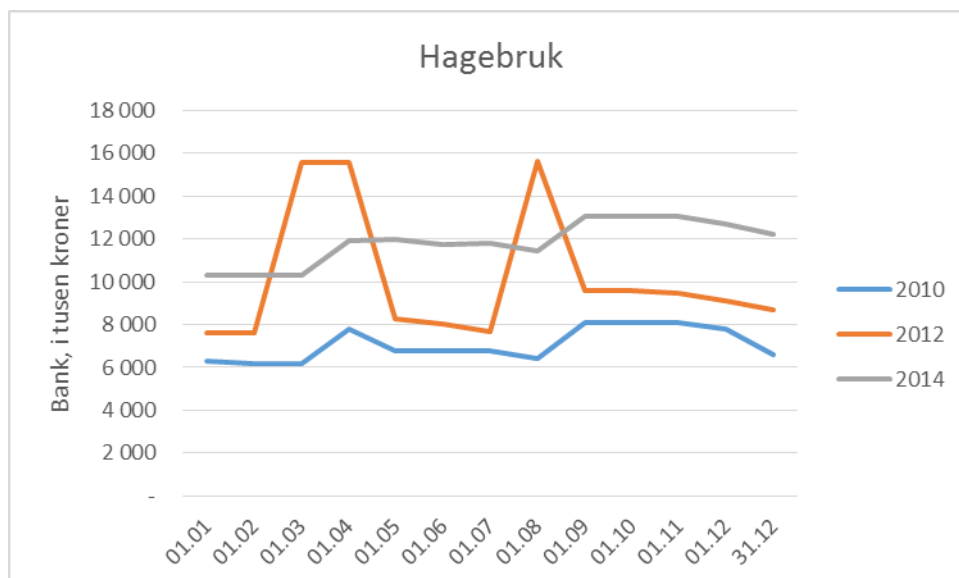
Midler til avsetningstiltak innen frukt- og grøntsektoren bevilges over jordbruksavtalen. Fra 2016 er det en bevilgning til faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og avsetningstiltak. Omsetningsrådet er gitt myndighet til å forvalte bevilgningen. Den største delen av bevilgningen går til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. I år med lite behov for avsetningstiltak, går ledige midler inn på fondet.

I 2012 og 2014 var fondet på hhv. 9 og 12 mill. kroner. I 2015 er fondet redusert til 0,8 mill. kroner som følge av avsetningstiltak på potet.

Midlene fra jordbruksavtalen blir overført til fondet 2 ganger i året, i januar og juli. Utbetaling til aktørene skjer i mars og september.

Kurven for 2012 viser et typisk utslag. For de to andre årene har overføring og utbetaling skjedd tettere på hverandre, slik at utslagene ikke blir så synlige som for 2012. Kurvene viser innestående beløp ved hver månedsslutt, slik at bevegelser som utligner hverandre innen den enkelte måned ikke vil vises i grafen.

Hagebruk – fondsstørrelse (bank) gjennom året for årene 2010, 2012 og 2014



### Korn

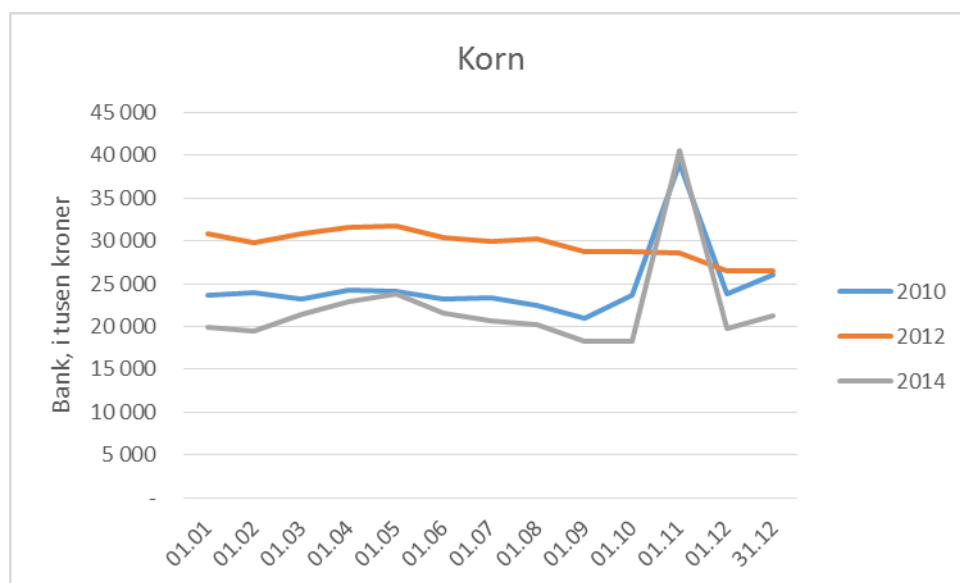
I kornsektoren varierer behovet for midler til avsetningstiltak betydelig fra år til år ut fra variasjoner i avlings- og kvalitetsnivå. Siden både sats og tiltak følger avlingsåret fra 1. juli til

30. juni, må en ta dette som utgangspunkt for videre vurdering. Markedsregulators prognoser, som brukes som grunnlag for avgiften, er høyst usikre, siden avgiften settes medio august. I disse har det til nå vært lagt til grunn en avgift som gir en fondsstørrelse på ca. 25 mill. kroner ved årsskifte. I dette ligger at ca. 70 % av avgiften knyttet til avlingsåret kommer inn i 2. halvår av kalenderåret.

Omsetningsavgiften på korn betales inn ukentlig, i perioden august-april, noe sjeldnere resten av året. Midler til opplysningsvirksomhet utbetales a konto 4 ganger per år. Avsetningstiltak utbetales etter skriftlig anmodning.

I grafen under skiller året 2012 seg ut. Da var omsetningsavgiften lav - 1,5 øre per kg første halvår og null andre halvår.

*Korn – fondsstørrelse (bank) gjennom året for årene 2010, 2012 og 2014*



## Landbruksdirektoratets vurdering

### *Tidspunkt for avgiftsfastsettelse*

Loven gir adgang til å fastsette omsetningsavgiften for ett år om gangen. Avgiftene skal skaffe nødvendige midler til de tiltak som vedtas eller planlegges. Da er det praktisk å gjøre det i forbindelse med behandling av årsbudsjettene. For frukt/grønt dekkes midlene kollektivt over jordbruksavtalen, og størrelsen på disse midlene er derfor utenfor Omsetningsrådets myndighet. For de andre sektorene er det ingen formelle bestemmelser eller begrensninger for når avgiftene må fastsettes.

På korn fastsettes løpende avgift i august med grunnlag i siste avlingsprognoser, og det har vært praksis at den står fast i ett år (kornåret), siden den er knyttet til én avling, uavhengig av når kornet blir levert. Alle produsenter får dermed den samme kostnaden knyttet til markedsregulering av hver årlige avling. Det er prisløypen som skal påvirke leveringsmønsteret, mens avgiften til markedsregulering vil være lik for alle som har solgt korn fra samme avlingsår.

Også for pelsdyrskinn har det vært praksis å fastsette avgiften for hele året og ikke gjøre særskilte halvårsvurderinger, men her fastsettes avgiftssatsen i forbindelse med

budsjettbehandlingen i desember.

Direktoratet ser ingen grunn til å endre dagens praksis for tidspunkt for fastsettelse av avgiftene på korn og pelsdyrskinn.

For sektorene melk, kjøtt, fjørfekjøtt og egg blir det praktisert en vurdering i halvåret av nivået på avgiftene, med utgangspunkt i nyeste prognoser og eventuelle endringer på tiltakssiden. Nivået på avgiftene har betydning både for å tilpasse inntektene på fondene til utgiftene og også som markedssignal til aktørene, ved at inntektsgrunnlaget deres blir endret. Direktoratet tilrår at praksisen med halvårsvurdering av avgiftene videreføres.

Men dersom det har oppstått særlige situasjoner, har avgiften også blitt endret på andre tidspunkt. Som nevnt i sak 45/15 ble dette gjort i 2010, da rådet i møte 19. februar foreslo overfor LMD å endre avgiften på egg med virkning fra 1. april 2010, sak 3/10. Forslaget ble enstemmig vedtatt i rådet etter at Nortura og SLF (nå Landbruksdirektoratet) hadde foreslått endringen. I Omsetningsrådets møte 26. september 2013 ble omsetningsavgiften på storfe kjøtt satt ned til null kroner med virkning fra 18. november. Dette ble gjort som et markedssignal til bøndene for å sikre nok slaktning fram til det nye kvalitetstilskuddet for storfe trådte i kraft fra 1. januar 2014.

For de avgiftene der Omsetningsrådet har myndighet til fastsette løpende sats, bestemmer rådet selv om og eventuelt når de vil gjøre endringer. I slike situasjoner må det legges særlig vekt på fondets størrelse på det aktuelle tidspunktet, og at endringer i avgiftene først vil gi virkning på inntektene 2-3 måneder seinere.

I noen sektorer er det kun departementet som har myndighet til å endre avgiftene. For disse avgiftene må det påregnes ytterligere tid fra et behov oppstår og til ekstra midler er inne på konto.

Direktoratet mener det er riktig at avvik fra budsjetterte tiltak gjennom året, som gir kostnader av betydning eller besparelser av disse, også bør resultere i tilhørende endret omsetningsavgift. Det er spesielt viktig ved skalering av tiltak, hvor økt avgift også vil gi et viktig prissignal.

#### *Størrelse på fondene*

Fondene må ha en størrelse som gjør at det er tilstrekkelig med midler til å dekke de forpliktelsene markedsreguleringen gir.

Dette varierer fra sektor til sektor og også over tid innen en sektor. Eksempler på slike sektorer de siste årene er svin og egg. Mens man nå har bedre balanse innen svinekjøttproduksjon, er situasjonen innen eggsektoren fortsatt krevende og gir betydelige reguleringskostnader. Et stabilt marked reduserer risikoen uforutsette behov og kostnader.

Der produksjonen er relativ jevn gjennom året, vil kravet til fondsstørrelse være lavere enn der produksjonen har betydelige sesongvariasjoner. Det må også tas hensyn til tiden det tar fra en avgift økes til midlene er på konto.

Direktoratet mener også at kostnadene det enkelte året i størst mulig grad bør dekkes av de som har behov for eller nytte av tiltaket. Det tilsier at avgiftsinntektene i størst mulig grad skal samsvare med utgiftene de enkelte årene. Samtidig er det ønskelig med en viss stabilitet i satsene, selv om dette kan bidra til noe variasjon i fondenes størrelse fra år til år.

Det bør også være et prinsipp om at fondene ikke er større enn behovet, da penger i fond er bundet kapital. Dette tilsier større fleksibilitet i fondenes størrelse fra år til år enn det er i dag. Det vil etter direktoratets oppfatning være praktisk å ha et anbefalt utgangspunkt for

størrelse på de ulike fondene basert på erfaringstall, men at størrelsen må være et av punktene som vurderes årlig ved budsjettbehandlingen. Forventes et urolig marked, bør fondet økes. Dess lavere fond, dess viktigere er det med gode prognoser for ikke å risikere at fondene i en periode kan få for lite likvide midler.

Det er i hovedsak markedsregulator som får utbetalt midler fra fondene. Regelverket gir kun adgang til å betale ut midler når det er penger på fondet. Dette innebærer at det vil være markedsregulator som bærer risikoen med for lave fond.

Det har ikke vært anledning til formelt å forelegge vurderinger av fondsstørrelser for markedsregulatorne før behandling i Omsetningsrådet.

### *Om de enkelte sektorer*

#### Kjøtt

En betydelig usikkerhetsfaktor for kjøtt vurderes å være størrelsen på lån til varer som legges på reguleringslager. Slikt lån kan bare gis så lenge det er midler på fondet. Ved inngangen til 2010 utgjorde lånet 170 mill. kroner og i 2014 163 mill. kroner. Øvrige kostnader i markedsreguleringen på kjøtt er mer forutsigbare.

Dersom man i utgangspunktet holder et potensielt lånebeløp utenfor, og antar at et fond tilsvarende 4-5 måneders forbruk vil gi tilstrekkelig sikkerhet for de øvrige forpliktelsene, skulle fondet i 2015 vært på 60-70 mill. kroner og i 2012 på 90 – 110 mill. kroner. Legges et lån tilsvarende det som var i 2010 og 2014 på toppen, nærmer man seg dagens mål om fondsstørrelse på 250 mill. kroner. Disse ble satt ut fra vurderinger i 2009/2010, da det var et meget stort reguleringsbehov og ikke nok midler i fondet til å dekke lånet på verdien av reguleringslageret.

Ut fra usikkerheten knyttet til lånebehovet, har ikke direktoratet grunnlag for å tilrå annet nivå på fondet enn dagens 250 mill. kroner. Som for andre fond, legges til grunn at også nivået på dette fondet vurderes årlig.

#### Egg

Tiltakene på egg er relativt oversiktlig selv om kostnadene i 2015 er høye. Dagens anbefalte nivå er 30 mill. kroner og ville tilsvart 5 måneders forbruk med 2015 tallene. Dette er noe lavere enn anbefalingene fra 2006.

Direktoratet mener at en fondsstørrelse tilsvarende 4-5 måneders forbruk bør gi tilstrekkelig sikkerhet.

#### Fjørfekjøtt

Ettersom det ikke gis midler til avsetningstiltak, er utgiftene relativt stabile og forutsigbare. Bransjerådet har pekt på at situasjonen med antibiotikaresistente bakterier kan kreve ekstra ressurser til faglige tiltak.

Direktoratet mener likevel en fondsstørrelse på 4-5 måneders forbruk bør være tilstrekkelig og at fondet tilpasses dette i løpet av et par år. Dette er noe høyere enn anbefalingen fra 2010.

#### Melk

Fondet skal også dekke kostnader knyttet til kvoteordningen, inkludert kjøp og salg. Dette gir behov for noe større fond enn det som hadde vært behovet ellers. Disse utgiftene kommer ofte tidlig på året. Inntekter til fondet og utbetalinger til markedsregulator skjer månedlig, og gir ingen faste kritiske punkter gjennom året med hensyn til likviditet, jf. tidligere kommentarer til likviditetsutviklingen i 2009/2010.

I 2006 ble anbefalt fondsstørrelse redusert til 2 måneders forbruk. Fondet har de fleste årene vært større enn dette. Legges 2015 budsjettet til grunn, skulle dette gi en anbefalt fondsstørrelse på rundt 30 mill. kroner.

På grunn av usikkerheten med utgifter knyttet til kvoteordningen og usikkerheten knyttet til markeds- og prognoseforhold, anbefaler direktoratet en fondsstørrelse på ca. 50 mill. kroner eller 3-4 måneders forbruk. Nedbyggingen av fondet til dette nivået bør skje over et par år.

#### Pelsdyrskinn

Næringen har ønsket å beholde satsen på 1 %, selv om dette har generert et større fond enn det som synes å være nødvendig for å dekke kostnadene den siste tiden. De har vist til svingningene i prisene på pelsdyrskinn. Pelsdyrslaget har muntlig uttrykk at et fond tilsvarende 12 måneders forbruk er ønskelig. Dette er etter direktoratets mening svært romslig, men ettersom det er et ønske fra de som betaler inn avgiften, har ikke direktoratet innvendinger mot at fondet legges på dette nivået.

#### Hagebruk

For frukt og grønt er inntektene utenfor Omsetningsrådets myndighetsområde. Ikke disponerte midler settes inn på fondet.

For frukt- og grøntfondet gir det med dagens inntektssystem ingen mening i å ha anbefalte størrelse på fondet.

#### Korn

Det er krevende å budsjettere på grunnlag av tidlige avlings- og kvalitetsprognoser. Ettersom hoveddelen av inntektene kommer rett etter høsting, vil det ha liten effekt i å heve avgiften etter det for å skaffe økte inntekter. Det er heller ikke ønskelig fra bransjen at avgiften knyttet til én avling differensierer gjennom året, ref. tidligere omtale. Det gjør at fondet på korn bør ha en noe større buffer enn de andre fondene.

Ut fra dette tilrår direktoratet at fondet på korn bør ligge i størrelsesorden 20 mill. kroner.



Saksnr.: 070/15	Sektor: <b>Alle</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Møteplan Omsetningsrådet 1. halvår 2016</b>	Saksnr.: 13/24680-6

### Beskrivelse

I tabellen under foreslås møtedatoer for Omsetningsrådet i første halvår 2016. Møtedatoene er sjekket mot landbrukets aktivitetskalender.

<b>Dato</b>	<b>Aktuelle saker</b>
Torsdag 18. februar	Forbehold om at møtet kan bli avlyst, avhenger av saksmengde og -viktighet
Torsdag 14. april	Regnskap for 2015 for faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse m.m.
Mandag 9. mai	Regnskap og årsmelding for 2015 for Omsetningsrådet (eventuelt telefonmøte)
Tirsdag 21. juni	<ul style="list-style-type: none"> <li>· Satser i markedsreguleringen 1. halvår 2016</li> <li>· Maksimalsats omsetningsavgift korn 2016/2017</li> <li>· Ev. endringer i omsetningsavgiftene for 2. halvår 2016</li> </ul>

Alle møtene holdes i lokalene til Landbruksdirektoratet og starter kl 10.00. Eventuelle telefonmøter starter kl 08.30.

### Hjemmel

### Forutsetninger

### Vedlegg

### Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

### Vedtak

Følgende møtedatoer fastsettes for Omsetningsrådet for 1. halvår 2016:

- Torsdag 18. februar kl. 10.00, kl 08.30 dersom telefonmøte
- Torsdag 14. april kl. 10.00
- Mandag 9. mai kl. 10.00, kl 08.30 dersom telefonmøte
- Tirsdag 21. juni kl. 10.00

Saksnr.: 071/15	Sektor: <b>Alle</b>	Styre/råd: <b>OR</b>
Behandling: 20.10.2015	Tittel: <b>Delegerte saker - rapport til Omsetningsrådet oktober 2015</b>	Saksnr.: 14/8937-6

**Beskrivelse**

Som et ledd i å effektivisere arbeidet delegerte Omsetningsrådet i sak 49/10 vedtaksmyndighet i noen saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, slik det er gitt adgang til etter de endringer i omsetningsloven som trådte i kraft 1. januar 2010. Fullmakten ble videreført til Landbruksdirektoratet fra 01.07.2014, jf. vedtak i sak 51/14.

**Hjemmel**

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11 og Omsetningsrådets vedtak i sak 49/10.

**Forutsetninger****Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

**Vedtak**

Oversikten over delegerte saker avgjort av Landbruksdirektoratet tas til orientering.

**Delegerte saker - rapport til Omsetningsrådet oktober 2015**

Oversikt over delegerte saker per 01.10.2015.

<b>Sak nr.</b>	<b>Arkivsak</b>	<b>Tittel</b>						
17/15	13/39655-36	<p>Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for januar og februar 2015</p> <p><b>Vedtak:</b> Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over reguleringskostnader for egg i januar og februar 2015 som følger:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 1 672 971 (188 610 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 483 388 (54 497 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 2 156 359 (243 107 kg)</td> </tr> </table> <p>Beløpet utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg.</p>	Salg av eggehvite	kr 1 672 971 (188 610 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 483 388 (54 497 kg)	Totalt	kr 2 156 359 (243 107 kg)
Salg av eggehvite	kr 1 672 971 (188 610 kg)							
Eggehvite til standardisering	kr 483 388 (54 497 kg)							
Totalt	kr 2 156 359 (243 107 kg)							
18/15	13/39655-38	<p>Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mars og april 2015</p> <p><b>Vedtak:</b> Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over reguleringskostnader for egg i mars og april 2015 som følger:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 1 881 717 (212 144 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 442 844 (49 926 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 2 324 561 (262 070 kg)</td> </tr> </table> <p>Beløpet utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg.</p>	Salg av eggehvite	kr 1 881 717 (212 144 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 442 844 (49 926 kg)	Totalt	kr 2 324 561 (262 070 kg)
Salg av eggehvite	kr 1 881 717 (212 144 kg)							
Eggehvite til standardisering	kr 442 844 (49 926 kg)							
Totalt	kr 2 324 561 (262 070 kg)							
19/15	13/39655-43	<p>Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mai og juni 2015</p> <p><b>Vedtak:</b> Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over reguleringskostnader for egg i mai og juni 2015 som følger:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 2 158 922 (243 396 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 386 262 (43 547 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 2 545 184 (286 943 kg)</td> </tr> </table> <p>Beløpet utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg."</p>	Salg av eggehvite	kr 2 158 922 (243 396 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 386 262 (43 547 kg)	Totalt	kr 2 545 184 (286 943 kg)
Salg av eggehvite	kr 2 158 922 (243 396 kg)							
Eggehvite til standardisering	kr 386 262 (43 547 kg)							
Totalt	kr 2 545 184 (286 943 kg)							
20/15	14/51486-11	<p>Reguleringslagring av eple 2015</p> <p><b>Vedtak:</b> Landbruksdirektoratet godkjenner GrøntProdusentenes Samarbeidsråds søknad om reguleringslagring av inntil 1 500 tonn epler kl. 1 av sortene rød Gravenstein, Lobo, K. Schneider, Elstar, rød Aroma og vanlig Aroma i 2015.</p>						

